Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena
Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 28)

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 156.—Anulŭ LIV. **Braşovŭ, Dumineca 14 (26) Iulie.** **1891.**

Braşovŭ, 13 Iulie v.

In Februarie 1866, când neuitatulŭ şi de toţĭ Românii jălitulŭ bărbatŭ de statŭ Mihailŭ Kogălniceanu a luatŭ în apĕrare în camera română, într'unŭ lungŭ şi strălucitŭ discursŭ, causa Transilvaniei şi a Transilvănenilorŭ, a împărtăşitŭ şi o conversaţiune intimă, ce a avut'o cu unŭ mare patriotŭ şi mare bărbatŭ de statŭ alŭ Ungariei, la începutulŭ rĕsboiului româno-turcescŭ, despre relaţiunile României cu Ungaria. Elŭ n'a numitŭ atuncĭ pe bărbatulŭ de statŭ ungurŭ, ḑicêndŭ că nu 'i e permisŭ, fără voia lui, sĕ'lŭ citeze pe nume. Noi credemŭ însĕ a nu greşi décă vomŭ ḑice, că acelŭ bărbatŭ a fostŭ contele Iuliu Andrassy.

Kogălniceanu i-a arătatŭ acestuia în acea conversaţiune, că pentru ca sĕ se pótă înţelege Ungurii cu Românii, Transilvania trebue sĕ rĕmână unŭ statŭ poliglotŭ, ea trebue sĕ urmeze a fi o trăsătură de unire între Românĭ şi Ungurĭ.

Bărbatulŭ de statŭ ungurŭ i-a rĕspunsŭ, că Ungurii nu potŭ întra în vorbă cu Românii de dincolo în privinţa Transilvaniei, căcĭ prin acésta ei ar favorisa numai ideile lor de cucerire, séu celŭ puţinŭ de amestecŭ în afacerile interióre ale Ungariei, şi ar legitima propaganda română.

„Dér cine se gândesce sĕ vĕ ia Transilvania?" a ḑis Kogălniceanu, „însĕ ocârmuiţĭ-o bine, faceţĭ sĕ înceteze strigătele de durere ce trecŭ peste Carpaţĭ şi nu ne lasă în odihnă. Dér cum, D-vóstrĕ vĕ amestecaţĭ la noi, deşi nu aveţĭ acelaşĭ dreptŭ, deşi afacerea nu privesce unŭ întregŭ poporŭ? In România avemŭ câteva sate, avemŭ o mică populaţiune, Ciangăi stabiliţĭ încă de pe timpulŭ lui Stefanŭ celŭ mare. Totuşĭ d-vóstră vĕ ocupaţĭ de ei, trimiţĕndu-le popĭ, banĭ, cărţĭ; trimiteţĭ chiar agenţĭ spre a-i îndemna de a se repatria! Până acolo merge interesulŭ şi compătimirea d-vóstră pentru unŭ micŭ numĕrŭ de fraţĭ perduţĭ; şi nouĕ ne cereţĭ ca sĕ nu avemŭ nicĭ inimă, nicĭ urechĭ la strigătele de durere a mai multŭ de douĕ milióne de fraţĭ? Astfeliu óre noi facemŭ propagandă la d-vóstră, orĭ d-vóstră la noi?"

Ca dovadă că România nu face propagandă peste hotarele sale, Kogălniceanu a citatŭ faptulŭ, că ea a refusatu de a face propagandă în Bucovina, despre care ţéră patrioţii ungurĭ în 1859 şi 1860 ḑiceau către Vodă Cuza, că, fiindŭ răpită contra orĭ cărui dreptŭ, sĕ o ia înapoi cu ajutorulŭ lorŭ, pe care i-lŭ propuneau. „Amŭ refusatŭ!" ḑise Kogălniceanu, „şi nu facemŭ acolo nicĭ o propagandă, pentru că guvernulŭ Austriei e unŭ guvernŭ cuminte şi cu prevederĭ politice; elŭ dă tuturorŭ naţionalităţilorŭ ceea ce li-se cuvine, aşa a făcutŭ şi în Bucovina..."

La aceste cuvinte bărbatulŭ de statŭ alŭ Ungariei se mărgini a ḑice, că sĕvîrşindu-se din viéţă generaţia din 1848, şi cea maghiară şi cea română, este de speratŭ, că totŭ cu dênsa vorŭ dispăré şi urile şi prigonirile dintre Românĭ, resultatŭ alŭ atrocităţilorŭ sĕvîrşite şi alŭ vĕrsărilorŭ de sânge din acelŭ anŭ oribilŭ.

Terminândŭ cu acéstă espunere, în discursulŭ sĕu, marele bărbatŭ de statŭ românŭ esclamă: „Dér generaţiunea aceea a muritŭ mai tótă, însĕ urile şi prigonirile totŭ trăescŭ!"

De aceste cuvinte ne-amŭ adusŭ aminte când amŭ rĕsfoitŭ în ḑilele aceste rĕspunsulŭ, ce l'a datŭ juna generaţiă maghiară de aḑĭ la memoriulŭ studenţilorŭ universitarĭ din România, prin care aceştia au luatŭ în apĕrare causa Românilorŭ din Transilvania şi Ungaria.

Vĕḑêndŭ cum tinerimea maghiară se chinuesce a justifica politica greşită şi pătimaşă a guvernelorŭ unguresci, ce au urmatŭ dela 1867 încóce; vĕḑêndŭ cum se încércă ea, cu frase şi apucăturĭ măiestrite, a întortochia adevĕrulŭ situaţiunei reale politice în Transilvania şi Ungaria; vĕḑêndŭ cum ea pornesce dela idea falsă şi utopică a unităţii naţionale, care esistă numai în imaginaţiunea ei şi se crede îndreptăţită pe basa acésta imaginară a nega pe faţă, că Românii din Transilvania şi Ungaria ar avé vre-o causă câtŭ de mică de a fi nemulţămiţĭ şi de a'şĭ teme limba şi naţionalitatea lorŭ; vĕḑêndŭ în fine cu câtă îndrăsnélă cinică tinerimea maghiară dela şcólele superióre atribue culturei maghiare totŭ ce ne-amŭ câştigatŭ noi Românii pe tĕrîmulŭ culturei naţionale, în luptă necurmată cu ciocoismulŭ unguresců şi cu maghiarismulŭ violentŭ; vĕḑêndŭ tóte aceste, ne-amŭ ḑisŭ:

Nu numai că trăiescŭ urile şi prigonirile, dér ele au trecutŭ dela generaţia din 1848 la generaţia de aḑĭ, care la Maghiarĭ este crescută în spiritulŭ celŭ mai duşmănosŭ faţă cu Românii, într'unŭ spiritŭ care, cu tótă masca de liberalismŭ şi de conciliaţiune ce o îmbracă înaintea lumei Europene, va îngrozi pe toţĭ ómenii în adevĕrŭ culţĭ şi liberalĭ.

Căcĭ fiă bĕtrânĭ dela 1848, fiă tinerĭ dela 1891, Maghiarii nu vorŭ scăpa nicĭ ei de judecata istoriei.

Şi nu vorbele, ci faptele lorŭ îi vorŭ judeca!

CRONICA POLITICĂ.

— 13 (25) Iulie.

Desbaterile în dietă asupra proiectului pentru **reforma administraţiunei** mergŭ fórte încetŭ. Desbaterile asupra titlului legei s'a terminatŭ cu mare greu şi s'a începutŭ desbaterile speciale asupra paragrafului 1, dér aci érăşĭ se vorŭ opri vre-o câteva ḑile, orĭ póte şi câte-va sĕptĕmânĭ, căcĭ până acum s'au insinuatŭ la acestŭ paragrafŭ 22 de vorbitorĭ, cărora le trebue timpŭ până ce sĕ'şĭ isprăvéscă căzaniile lorŭ. Nu mai încape îndoélă, că décă vorŭ merge lucrurile totŭ aşa, îi va apuca noue alegerĭ de deputaţĭ, fără ca ministrulŭ-preşedinte Szapary sĕ'şĭ fi ajunsŭ scopulŭ de a reforma administraţiunea.

— De asta îşĭ cam aduce aminte şi Szapary şi de aceea elŭ îşĭ şi dă silinţa ca sĕ mai îmblânḑéscă pe cei din oposiţiă pentru ca sĕ nu-i mai facă atâtea greutăţĭ. In scopulŭ acesta elŭ a presentatŭ ḑilele acestea camerei unŭ proiectŭ de lege asupra **jurisdicţiunei în afacerĭ electorale**, prin care se dă putere Curiei regescĭ, ca sĕ decidă, décă cutare alegere de deputatŭ este valabilă orĭ nu. Proiectulŭ acesta de lege este alcŭtuitŭ cam aşă, după cum au doritŭ cei din stânga estremă, ba — la dorinţa oposiţiei — Szapary promisŭ, că în celŭ mai scurtŭ timpŭ va presenta şi alte proiecte de legĭ din cele cerute de oposiţiă, dér se pare, că tóte astea nu vorŭ ajuta nimicŭ, deórece se ḑice, că conducĕtorii stângei estreme Iranyi şi Ugron au primitŭ chiar dela căpetenia lorŭ, dela Kossuth din Turin, o scrisóre, în care li-se spune sĕ facă obstrucţiune.

— Scimŭ, că deputatulŭ Gavril Ugron a făcutŭ în dietă o interpelare în causa **demonstraţiunilorŭ anti-maghiare** ale Croaţilorŭ din Fiume. Fiind-că Ugron întrebuinţase cu acéstă ocasiune nisce cuvinte vătĕmătóre la adresa oficerilorŭ şi a ostaşilorŭ croaţĭ dela regimentulŭ din Fiume, oficerii croaţĭ îlŭ provocară pe Ugron la duelŭ. De aceea veniră în sĕptĕmâna acésta la Budapesta doi oficerĭ croaţĭ, ca sĕ-lŭ provóce pe Ugron la duelŭ în numele întregului corpŭ oficerescŭ dela regimentulŭ din Fiume.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

La cârciuma lui Tiriplicŭ.

Schiţă dintr'o escursiune

de *I. C. Panţu*.

La cârciumă la Tiriplicŭ este valŭ mare.

Nu ar fi aşa mare, décă ar fi o ḑi ca tóte ḑilele, dér astăḑĭ Tiriplicŭ îşĭ face catagrafia şi veḑĭ dómne, destulŭ buclucŭ are unŭ cârciumarŭ în ḑi de lucru, şi décă se apucă sĕ mai facă şi catagrafia, este o învălmăşală, care te scóte din fire.

Astăḑĭ făcea Tiriplicŭ catagrafia, căcĭ Tiriplicŭ era cârciumarŭ tînĕrŭ, şi omulŭ tînĕrŭ, care se crede ceva mai procopsitŭ, gândeşce, că lucrulŭ celŭ mai de căpeteniă la o afacere este a-ţĭ purta socotelile în catastifurĭ, şi a face din timpŭ în timpŭ încheerea spre a vedé câştigulŭ.

Tocmai aşa ca şi cum n'ar puté fi câştigŭ fără catagrafiă. Destulŭ îlŭ rîdeau cârciumarii mai vechĭ, carĭ n'aveau nicĭ-unŭ felŭ de catastifurĭ, destulŭ îlŭ lua în bătaiă de jocŭ, căcĭ Tiriplicŭ, nu-şĭ eşea din ce scia, şi elŭ la rândulŭ sĕu rîdea de cârciumarii mai bĕtrânĭ, carĭ îşĭ purtau socotelile pe tarabă, pe rafturĭ séu pe usciorii uşei.

Cum spuneam, era mare învălmăşală la cârciuma lui Tiriplicŭ.

Băeţii luau de prin rafturĭ mărfurile ce mai erau, numĕrară căpestrile, flanelele, mosorelele de aţă şi alte mĕrunţişurĭ ce le avea, căcĭ Tiriplicŭ nu era numai cârciumarŭ, era şi unŭ felŭ de negustoraşŭ, la care poţĭ găsi orĭ-ce ţi-ar fi de lipsă, décă nu eştĭ prea pretenţiosŭ. Avea şi băcăniă, avea şi tutunŭ, avea însfîrşitŭ totŭ ce se cere la unŭ satŭ, căcĭ Tiriplicŭ se afla pe malulŭ Borcei, într'unŭ satŭ din apropierea Călăraşilorŭ.

Pe când Tiriplicŭ trecea la unŭ tîrfĕlogŭ, totŭ ce avea sĕ ia şi ce avea sĕ dea, după ce isprăvi cu trecerea la catastifŭ a mărfurilorŭ din cârciumă, întră la el doi domnĭ, unŭ zarafŭ tînĕrŭ şi unŭ profesorŭ, carĭ se întorceau dela vênatŭ. Unŭ prepelicarŭ voiosŭ ce-lŭ aveau cu ei, începe sĕ latre la uşa cârciumei, ér unulŭ din vênătorĭ îlŭ lovì puţinŭ ca sĕ tacă şi apoi grăì:

„N'a venitŭ aci o trăsură?"

„N'a venitŭ, domnule", grăì Tiriplicŭ, fără sĕ-şĭ ésă din sărite şi merse mai departe cu scrierea la tîrfĕlogŭ. „Poftiţĭ, mai aşteptaţĭ" adaose Tiriplicŭ ştergêndu-şĭ sudorile de pe frunte. „Póte va fi zăbovitŭ pe undeva vizitiulŭ, şcii cum suntŭ vizitii, că te lasă în baltă, când ţi-e lumea mai dragă", terminà elŭ seriosŭ.

Domnii întrară, îşĭ luară traistele de după gâtŭ, puseră puşcile lângă masă şi aruncându-şĭ pălăriile alăturea, steteau în mijloculŭ cârciumei şi se uitau unulŭ la altulŭ, ca omulŭ nedumeritŭ, care nu şcie ce sĕ facă.

Prepelicarulŭ întrase în cârciumă şi începù érăşĭ sĕ latre, ér unulŭ dintre vênĕtorĭ, luà sfóra, care era ticsită de prepeliţe şi de raţe sĕlbatice şi o puse de cealaltă parte a mesei.

„Aici, Fidelŭ!" grăì zarafulŭ, arătândŭ loculŭ unde sĕ şédă prepelicarulŭ.

Cânele nu mai lătra, se puse lângă mésă, gâfâindŭ de obosélă şi de căldură, îşĭ îndreptà vioii sĕi ochĭ la stăpânulŭ sĕu şi era par'că mulţumitŭ de ḑiua de aḑĭ."

„Cu minte câne", ḑise Tiriplicŭ şi zimbi plinŭ de bunavoinţa óspeţilorŭ. „Poftiţĭ în odăia dealăturĭ", grăì cârciumarulŭ, „póte vĕ mai scuturaţĭ de prafŭ şi vĕ mai odihniţĭ până va sosi trăsura".

„E bine şi aicĭ", ḑise zarafulŭ... „Ai ceva şi pentru noi?

„Se póte domnule?... Am, cum sĕ n'am! La mine e berechetŭ din tóte, e ceva modernŭ. Am şi bere de Luter décă poftiţĭ!"

Oaspeţii se uitară unulŭ la altulŭ zimbindŭ.

„Iancule, o sticlă de bere pentru domnĭ", strigă Tiriplicŭ arătândŭ cu ochii către óspeţĭ.

Berea se aduse şi vênătorii începură sĕ bea, ér cârciumarulŭ continuà cu catagrafia.

„Zece lei şi 75 de banĭ sĕ dea Nicolae Beţivulŭ", ḑise Tiriplicŭ cu graiu tare, ca sĕ însemneze băiatulŭ la tîrfĕlogŭ.

Vênătorii noştri, la auḑirea acestui nume, eruncară cârciumarului o privire plină de mirare. „Ce, Nicolae Beţivulŭ îlŭ chiamă?" ḑice unulŭ din ei, ér Tiriplicŭ grăì sfătosŭ:

„Cum îlŭ chiamă nu şcimŭ, dér aşa-i este firma, şi noi după cum este scrisŭ la dreptulŭ comercialŭ, îlŭ întroducemŭ la catastifŭ în originalŭ".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ugron însĕ n'a vrutŭ sĕ se dueleze sub cuvêntŭ, că cele ce le-a ḑisŭ elŭ, le-a ḑisŭ pe basa raportului oficiosŭ alŭ poliţiei din Fiume. Astfelŭ oficerii croaţĭ s'au întorsŭ acasă la Fiume fără ispravă, dér ei vorŭ avé sĕ ia la rĕsfoială poliţia din Fiume, despre care se ḑice, că a datŭ unŭ raportŭ falsŭ. — Se vede tréba, că se adeveresce şi aicĭ proverbulŭ, că cu minciuna prânḑescĭ, dér nu şi cinezĭ. Décă unorŭ „patrioţĭ" dela poliţia din Fiume lĭ-a plăcutŭ sĕ-şĭ facă mână bună cu guvernulŭ ungurescŭ prin calumniarea oficerilorŭ croaţĭ, acum vorŭ avé sĕ-şĭ dea séma.

— In timpulŭ de faţă presa europénă se ocupă cu viu interesŭ de **visita unei escadre francese la Kronstadt** în Rusia. Ruşii au făcutŭ marĭ pregătirĭ pentru primirea escadrei francese şi nu vorŭ întârḑia cu acéstă ocasiune a da nouĕ doveḑĭ de simpatiă faţă cu Francia. De altă parte şi Francia profită de tóte ocasiunile pentru a-şĭ manifesta simpatiile faţă cu Rusia. Precum s'a arangiatŭ o esposiţiă francesă în Moscva, aşa se va arangea în anulŭ viitorŭ *o esposiţiă ruséscă în Parisŭ.*

Ḑiarulŭ „Kronstadski Vestnik" a publicatŭ despre flota francesă o broşură împodobită cu tricolorulŭ francesŭ. Consiliulŭ comunalŭ din Petersburg are de gândŭ sĕ dăruéscă fiecărei corăbii francese câte unŭ păharŭ de argintŭ.

Aceste semne de apropiare între Francia şi Rusia nu suntŭ privite cu ochĭ bunĭ din partea presei din statele triplei alianţe, dér cu atâtŭ mai căldurosŭ este întêmpinată acéstă prietiniă ruso-francesă din partea presseĭ rusescĭ şi filo-rusescĭ, care în acelaşĭ timpŭ se esprimă despre tripla alianţă fórte rece. *„Dnevni List"*, organulŭ preşedintelui Scupştinei sêrbescĭ, într'unŭ articulŭ mai nou alŭ sĕu ḑice, că e lucru de rîsŭ a mai accentua atâta pacea européna, precum face Wilhelm, împĕratulŭ Germaniei, deórece nimenea nu ameninţă acéstă pace şi numai puterile din tripla alianţă vĕḑŭ ameninţată pacea européna. Tóte pacturile, ce se facŭ pe faţă şi în ascunsŭ, se facŭ numai pentru aceea, pentru ca puterile sĕ pótă stăpâni aceea, ce n'au dreptŭ sĕ stăpânéscă. Fóia sêrbéscă provócă pe împĕratulŭ germanŭ sĕ lucreze într'acolo, ca Germania sĕ cedeze Elsaţia-Lotaringia, Schleswig-Holstein şi Posena, ér Austro-Ungaria sĕ edeze Sêrbiei Bosnia şi Herţegovina, Dalmaţia, Croaţia şi Voivodatulŭ sêrbescŭ; Italiei sĕ-i cedeze Triestulŭ şi Trientulŭ, ér Ardélulŭ sĕ-lŭ cedeze României. Când se va face acésta, atuncĭ pacea européna va fi sigilată, — esclamă „Dnevni List."

— Regele **Alexandru alŭ Sêrbiei** a plecatŭ la Petersburgŭ pentru a face o **visită Ţarului.** Ḑiarele sêrbescĭ se bucură, dér presa străină consideră şi acéstă visită ca o manifestaţiă în contra triplei alianţe. „Standard" din Londra ḑice, că călĕtoria regelui sêrbescŭ la Petersburg este o dovédă, că Rusia face politică ofensivă în Peninsula-balcanică, care ameninţă siguranţa Austro-Ungariei.

— Studenţii sêrbĭ dela şcólele superióre din Belgradŭ au înfiinţatŭ şi ei unŭ felŭ de ligă sêrbéscă, căreia i-au datŭ numele *„Preteca"* (Inainte-mergătorulŭ) Scopulŭ acestei societăţĭ este, de a mijloci cunóscerea împrumutată a popórelorŭ bălcanice şi apropiarea între tinerimea din Balcanŭ cu scopŭ de a pune temelia unei viitóre *confederaţiunĭ a popórelorŭ balcanice.*

SCIRILE ḑILEI.

— 13 (25) Iulie.

Sfîrşitulŭ rĕsboiului vamalŭ cu România. După ce România a întrodusŭ unŭ tarifŭ vamalŭ generalŭ pentru tóte statele fără escepţiune, guvernele austro-ungare încă au ridicatŭ tóte mĕsurile de retorsiune, ce le luaseră la 1886 în contra comerciului românŭ. Astfelŭ de aci înainte productele române potŭ fi importate în Austro-Ungaria sub aceleaşĭ condiţiunĭ, ca şi productele altorŭ ţĕrĭ. S'a restabilitŭ comerciulŭ de măcinatŭ liberŭ de vamă, transitulŭ de rîmătorĭ, oi, capre şi de mei, precum şi importulŭ şi esportulŭ de verdeţurĭ, póme şi plante, cu escepţiunea celorŭ bănuite pentru filoxeră. Graniţele rĕmânŭ însĕ totŭ închise pentru vitele din România până nu se va încheia o convenţiune specială în privinţa acésta.

***

In causa vĕrsărei de sânge din Feldru, unde scimŭ, că astătómnă au fostŭ împuşcaţĭ de gendarmii ungurescĭ 20 de locuitorĭ românĭ, dintre carĭ 8 au şi muritŭ, după cum ni-se scrie, tribunalulŭ r. din Bistriţă a sistatŭ cercetarea şi a lăsatŭ tóte lucrurile baltă, fără a da Românilorŭ măcelăriţĭ nicĭ o despăgubire. — Aşa este dreptatea, ce i-se face bietului Românŭ pe pămêntulŭ sĕu strămoşescŭ!

***

Rĕspunsulŭ studenţilorŭ maghiarĭ la Memoriulŭ studenţilorŭ românĭ din România în cestiunea transilvană, apărutŭ sĕptĕmâna trecută în limba maghiară în Pesta, a fostŭ trimisŭ pretutindenĭ în Ungaria şi Transilvania. Cărturarii din aceste ţĕrĭ, carĭ sciu unguresce, vorŭ avé dér ocasiune de-a auḑi din nou ceea ce aducŭ înainte mereu ḑiariştii, politicii şi nepoliticii maghiarĭ pentru apĕrarea faptelorŭ stăpânirei ungurescĭ. Pe 64 de pagine de tiparŭ 8⁰, studenţii ungurĭ n'au pututŭ sĕ dovedéscă nimica din ceea ce au voitŭ sĕ dovedéscă şi este lucru de rîsŭ, când tinerimea ungurésca se provócă la legea de naţionalitate din 1868, pe care cei dela putere toţĭ din tóte părţile o iau în batjocură, o calcă şi-o nesocotescŭ.

***

O scornitură ungurésca. „Erdelyi Hirado" şi după elŭ celelalte foi ungurescĭ au susţinutŭ, precum scimŭ, că cu ocasiunea esamenului dela şcólele române din *Teiuşŭ*, d-lŭ Axente Severu ar fi ḑisŭ despre limba maghiară, că „s'o lase în pace şi sĕ nu mai siléscă pe băieţĭ sĕ-şĭ rupă limba cu ea." N'ar fi fostŭ nicĭ unŭ lucru mare chiar décă ar fi ḑisŭ aceste vorbe, dér d-lŭ *Aronŭ Boeriu* v.-protopopŭ din Aiudŭ, care din oficiu a luatŭ parte la esamenele din Teiuşŭ, a avutŭ bunĕtate a ne adresa în privinţa acésta o corespondenţă din care aflămŭ, că totŭ lucrulŭ a fostŭ numai o obrasnică născocire ungurésca. Étă ce ne împărtăşesce d-lŭ protopopŭ Boeriu: La şcóla de băeţĭ, din Teiuşŭ, susţinută din averile foştilorŭ grăniţerĭ, s'au ţinutŭ esamenulŭ în 15 Iunie n. c. Atâtŭ d-lŭ parochŭ *Gr. Serbu* ca catechetŭ, câtŭ şi d-lŭ învĕţătorŭ *Ştefanŭ Crişianu* au arătatŭ din nou, că suntŭ la înălţimea chiămărei. Băieţii au rĕspunsŭ fórte bine din tóte obiectele. La esamenŭ au latŭ parte dela începutŭ până la sfêrşitŭ părinţii băeţilorŭ, eforia şcolară şi judele comunalŭ N. Nagy, *care e maghiarŭ* şi care a luatŭ parte chiar şi la prânḑulŭ datŭ cu ocasia acésta de d-lŭ St. Crişanŭ. Spună acestŭ jude maghiarŭ, vĕḑut'a elŭ pe d-lŭ Axente Severu, căcĭ în acea ḑi nicĭ unulŭ din câţĭ au fostŭ de faţă n'a vĕḑutŭ pe d-lŭ Axente Severu nicĭ la esamenŭ, nicĭ la masă, dér nicĭ în altă parte, deórece d-lŭ A. Severu n'a fostŭ de locŭ la Teiuşŭ. In ḑiua următóre, 16 Iulie, s'a ţinutŭ esamenulŭ cu elevele şcólei de fetiţe, a cărorŭ profesóră, d-ra *Elena Lupanŭ*, asemenea a arătatŭ fórte frumosŭ progresŭ cu fetiţele. Aicĭ încă au fostŭ de faţă mulţime de poporenĭ, precum şi dame neromâne. Pe d-lŭ Axente însĕ nicĭ aicĭ nu l'a vĕḑutŭ nimenea, pentru-că d-sa n'a luatŭ parte nicĭ la unulŭ dintre esamenele din Teiuşŭ, prin urmare aţîţările şi supărarea foilorŭ ungurescĭ s'a basatŭ şi de astă-dată pe o scornitură vrednică de corespondenţii lorŭ.

***

La gimnasiulŭ superiorŭ din Cernăuţŭ s'au aflatŭ la închiăiarea anului scolasticŭ 1890/91 cu totulŭ 674 de şcolarĭ, între carĭ 26 privatiştĭ. După limbă au fostŭ 374 Germanĭ *(311 Evrei)*, 104 Românĭ, 89 Rutenĭ şi 79 Polonĭ; trei studenţĭ de origine română au fostŭ inscrişĭ cu limba germână, éră 4 cu limba maternă slavică. Aceste cifre trebuie sĕ ne pună tare pe gândurĭ, ḑice „Candela", deórece ele arată, că Evreii, carĭ suntŭ în Bucovina ca la 100,000 au începutŭ sĕ cupleşéscă cu totulŭ pe bieţii creştinĭ.

***

Producţiunea coriştilorŭ românĭ din Cuvescĭ. Din Bănatŭ ni-se scrie: Mare bucuriă nĭ-a făcutŭ nouĕ bunulŭ nostru învĕţătorŭ *George Tomi*, care la 9/21 Iunie c. arangiă o frumósă producţiune românéscă cu corulŭ din comuna nóstră, alŭ căruia dirigentŭ este d-sa. Producţiunea s'a începutŭ la 3 óre p. m., când atâtŭ coriştii, câtŭ şi şcolarii, în rêndŭ câte doi, la sunetulŭ musicei, au mersŭ dela şcólă până la loculŭ de producţiune, unde séra la 7 óre corulŭ a concertatŭ după următorulŭ programŭ: 1) Cuvêntŭ de deschidere rostitŭ de Georgiu Tomi, învĕţător dirigent. 2) Motto: „Salutarea", cuartetŭ. 3) „Calumnia despre fete", declamată de A. Popoviciu, coristŭ. 4) „Tricolorulŭ", cuartetŭ. 5) „Ce ne mai lipsesce", poesiă decl. de V. Butanŭ coritŭ. 6) „Frunzuliţă", cuartetŭ. 7) „Despre crescere" disertaţiă de G. Tomi, învĕţătorŭ dirig. 8) „Dîmboviţa", cuartetŭ. 9) „Scii tu", cuartetŭ. 10) „Secerişulŭ" decl. prin N. Avramoviciu, coristŭ. 11) „Dulce-i viéţa", cuartetŭ. 12) „Caliculŭ", decl. prin Titu Teşanŭ, coristŭ. 13) „Susŭ opincă", cuartetŭ. 14) „Toma Alimoşŭ", baladă poporală decl. de G. Tomi, inv. dirig. 15) „Doină doiniţă", cuartetŭ. Producţiunea a succesŭ bine şi-i face onóre corului. La fine urmă joculŭ, care a fostŭ animatŭ şi a duratŭ până în ḑiorĭ de ḑi. — *V. I.*

***

Pedagogiulŭ din Cernăuţĭ a fostŭ cercetatŭ în anulŭ şcolasticŭ 1890/91 în despărţĕmêntulŭ bărbătescŭ de 160 de studenţĭ; între carĭ 29 germânĭ (8 evrei), 61 românĭ, 60 rutenĭ (11 gr. cat.) şi 10 polonĭ. Cu privire la împrejurarea, că în comunele rurale abia acum se înmulţescŭ şcólele poporale, creându-se nouĕ şi lărgindu-se cele vechĭ, „Candela" constată, că numĕrulŭ Românilorŭ la pedagogiă e din cale afară micŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, fiind-că şi în despărţĕmêntulŭ femeiescŭ între 68 Germane, (46 Evreice) 8 Rutene şi 15 Polone, n'au fostŭ decâtŭ 10 Române. Instinctulŭ de conservare aşadéră ar trebui, ḑice mai departe „Candela", sĕ îndemne pe Românii bucovinenĭ a purta de grigiă mai cu deadinsulŭ de cercetarea potrivită a tuturorŭ institutelorŭ din ţéră, căcĭ concurenţa mai alesŭ din partea Evreilorŭ e de totŭ puternică, şi încă totŭ cresce. Sĕ nu uităm, că „Fundaţiunea baronului Hirsch", pe lângă „Alianţa israelită" a mai întratŭ în acţiune şi aicĭ în ţéră, fundândŭ mai alesŭ şcóle pentru meseriaşĭ de carĭ noi nicĭ habarŭ n'avemŭ..."

***

Nenorocire. Din Maramureşŭ se te-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Profesorulŭ zimbi.

„Da, da domnule! Sĕ nu te prindă mirarea, căcĭ décă l'ai cunóşce, te-ai convinge, că nu póte avea altă firmă, e firma lui originală."

Vĕḑendŭ vênătorii, că nu mai vine trăsura, şi că în cârciumă întră felŭ de felŭ de lume, trecură în odaia dealăturea, care era despărţită de cârciumă printr'o uşă cu geamurile sparte. Unŭ aerŭ greu îi apăsa în pieptŭ, deschiseră feréstra din fundulŭ odăii, se aşeḑară la masă şi priveau duşĭ către baltă.

Nu trecŭ câtŭ ai fuma o ţigară şi în pragulŭ cârciumei se ivĭ Nicolae Beţivulŭ cântăreţulŭ dela biserică, cântândŭ „Ceata sfinţilorŭ a aflatŭ isvorulŭ vieţii şi uşa raiului.... sĕ aflu şi eu calea către Tiriplicŭ....." După ce îsprăvi de cântatŭ se uită odată împrejurŭ şi întrândŭ în cârciumă se aşeḑă pe unŭ scaunŭ lângă teşghea şi se propti de zidŭ astfelŭ, că acoperi cu spatele calendarulŭ, ce era atîrnatŭ pe părete.

„Dă-te mai aşa", grăi Tiriplicŭ arătândŭ cu mâna. „Nu-mĭ acoperi calendarulŭ:"

Nicolae dascălulŭ se dădŭ puţintelŭ dela părete, se uită urâtŭ către hârtia ce era la spatele lui şi apoi întorcêndu-se către cârciumarŭ rîse:

„Asta-i adecă călendarŭ", grăi elŭ şi isbucni într'unŭ hohotŭ de rîsŭ. „Vorbă sĕ fiă, nene..... dă-mĭ o oca de vinŭ!"

„Lasă-mĕ în pace, nu veḑĭ că facŭ catagrafia, şi tu eştĭ datorŭ. Nu-ţĭ dau nimic până nu-mĭ plăteşcĭ datoria vechiă".

Niculae dădŭ din umerĭ şi mai stândŭ puţinŭ, aşa mişcându-şĭ limba prin gură, ca omulŭ sĕtosŭ, începŭ sĕ cânte: „Din tinereţele mele, multe patimĭ se luptă cu mine..." şi cântă dascalulŭ, de credea că tótă lumea e a lui.

Tiriplicŭ îi ḑise sĕ tacă, dér Niculae nu vrea sĕ scie nimicŭ de porunca cârciumarului.

„Nu veḑĭ că facŭ catagrafia?"

„Ba vĕḑŭ", grăi Nicolae curmându-şĭ cântarea. „Vĕḑŭ şi mĕ mirŭ!.. Bogată-i lumea de nebunĭ", adaose el zîmbindŭ. „Par'că tótă tréba ar sta în facerea catagrafiei!"

Tiriplicŭ mai urmă puţinŭ cu socotelile, dér vĕḑendŭ că se adună lumea, aruncă catastifele şi ḑise:

„Lasă Iancule, vomŭ urma mâne."

Indată se puseră deoparte tóte însemnările, se aruncă în teşghia tîrfelogulŭ catagrafiei şi atâtŭ Tiriplicŭ, câtŭ şi Iancu se învêrtiau prin cârciumă ca prisnelulŭ vrêndŭ sĕ facă pe placŭ muşteriilorŭ.

O trăsură se oprĭ şi unŭ epistatŭ dela o moşiă vecină se dete josŭ şi pornĭ către Tiriplicŭ.

„E prafŭ grozavŭ şi o căldură sĕ te topescĭ, par'că n'am pututŭ vedé", ḑise epistanulŭ ştergêndu-se la ochĭ.

„Sărutŭ mâna, cocóne Christache. Poftesce înăuntru până mai rĕsuflă caii. Am bere próspătă sciu că ai sĕ-mĭ facĭ saftea."

„Ai bere?" ḑise Chistache şi cerŭ sĕ-i aducă o sticlă la mesele, ce erau afară sub straşina cârciumei.

Dascalulŭ Nicolae, cum simţi, că coconulŭ Christache este afară, se ridică şi elŭ de pe scaunŭ şi eşi. Ḑise sărutŭ mâna, se plecă puţinŭ şi din una într'alta începŭ sĕ-i spună că cunósce pe tată-sĕu şi că de câte orĭ îlŭ vede pe dênsulŭ parcă-şĭ aduce aminte de timpurile trecute, că cunósce pe mamă-sa pe cocóna Mândica, Dumneḑeu sĕ o erte, şi aşa înşiră pe rêndŭ pe toţĭ ai familiei. „Ce belşugŭ era pe atuncĭ şi ce ómenĭ erau dênşii", sfîrşi dascălulŭ. „Aşa ḑĕu, cocóne Christache.... domnu Christache bĕtrânu, tata d-tale, de câte orĭ mĕ întêlnia mĕ cinstea cu câte ceva. Dumneḑeu sĕ-lŭ erte, că bunŭ creştinŭ era, şi venia pe la biserică, căcĭ altă lume de omŭ era în vremea aceea!" isprăvi Nicolae vorba şi mai pe urmă aşa mai în glumă mai întradinsŭ, adause că n'a gustatŭ vinulŭ de nu ţine minte.

„Deadineaorĭ" ḑise cârciumarulŭ întrândŭ după tarabă.

Nicolae aruncă o privire cruntă către cârciumarŭ, dădŭ din umerĭ şi uitânduse apoi la coconulŭ Christache grăi zîmbindŭ:

„Aşa ḑĕu, cocóne, sărutŭ mâna."

„Pune şi lui Nicolae o oca de vinŭ" ḑise Christache, „sciu că pe ferbinţéla asta nu-i va cădé rĕu."

„Bine ḑicĭ cocóne, Dumneḑeu sĕ-ţĭ

legrafiază, că în ḑilele acestea s'a surpatŭ turnulŭ bisericei românescĭ gr. cat. din comuna Slatina, cu care ocasiune 16 muncitorĭ au fostŭ greu rănițĭ. Amintita biserică a fostŭ edificată pe spesele P. S. Sale Episcopului Pavelŭ dela Oradea.

***

Muşcată de viperă. Din Bănatŭ se scrie, că fiica unui proprietarŭ românŭ din Bania, *Otilia Popescu*, care peste 14 ḑile avea sĕ se cunune, fŭ muşcată de o viperă tocmai în momentulŭ, când voia sĕ rupă o flóre pentru logoditul sĕu. Pe când sosì mediculŭ, logodita fŭ mórtă.

***

Lovitŭ de trăsnetŭ. In comuna Reitnau lângă Wiesenberg (Moravia), în nóptea de 20 Iulie cătră 12 óre a fostŭ trăsnitŭ birtulŭ lui Veiser, tocmai pe când era aicĭ o petrecere cu jocŭ. Efectulŭ trăsnetului a fostŭ îngrozitorŭ. Vizitiulŭ unui proprietarŭ din acea comună a fostŭ ucisŭ din trăsnetŭ, ér vre-o 80 de persóne, ce erau acolo, au fostŭ trântite la pământŭ ameţite. Cei mai mulţĭ însĕ şĭ-au venitŭ în fire, pe când câţĭ-va suntŭ paralisaţĭ.

***

Petrecere. Tinerimea academică din Zêrneştĭ va da mâne, Dumineca, o petrecere de véră în sala edificiului şcolarŭ din Zêrneştĭ. Venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru ajutorarea scolarilorŭ lipsiţĭ. Inceputulŭ la 8 óre séra.

***

Circulŭ Sidoli a sositŭ în Braşovŭ şi a începutŭ în Joia trecută representaţiunile sale, cu unŭ programŭ frumosŭ şi fórte variatŭ. In fiăcare Dumineca şi sĕrbătóre se vorŭ da câte 2 representaţiunĭ, una se voa începe la 4 óre după amiaḑĭ, şi cealaltă la 8 óre séra. Amănunte în afişe.

***

Convocărĭ. *Adunarea generală a „Asociaţiunei transilvane“* se va ţinea în *4 (16) Augustŭ* şi ḑilele următóre în opidulŭ *Haţegŭ*. — Adunarea generală constituantă pentru lărgirea despărţĕmêntului *Şimleului*, la care se va alătura în viitorŭ şi fostulŭ despărţĕmêntŭ alŭ Şomcutei marĭ alŭ Asociaţiunei transilvane, este convocată în *Selsigŭ* pe ḑiua de 3 Augustŭ st. n. In aceeaşĭ ḑi se va ţinĕ aicĭ şi adunarea generală a Reuniunei femeilorŭ române Sĕlăgene, precum şi şi o petrecere. — Adunarea constituantă a despărţĕmêntului *XXIV (Têrgu-Mureşului)* alŭ Asociaţiunei, care va cuprinde comunele din cerculŭ Mureşului de josŭ, Mureşului de susŭ şi Niragiului, se va ţinĕ în *1 Augustŭ s. n.* în *Bandulŭ de Câmpiă*. — Adunarea generală a despărţĕmêntului XX (Betleanŭ) alŭ „Asociaţiunei transilvane,“ se va ţinĕ în *Betleanŭ* (com. S.-Doboca) la 1 Augustŭ st. n., cu care ocasiune se va da şi o petrecere cu jocŭ. — Prima adunare generală a despărţĕmêntului XXXII (D.-St.-Mărtinŭ) alŭ „Asociaţiunei transilvane“ se va tinĕ în 2 Augustŭ st. n. în *Cetatea de Balta*, când se va da acolo şi o petrecere. — Adunarea generală a despărţĕmêntului XXXV alŭ Asociaţiunei Transilvane, de care se ţine cerculŭ pretorialŭ alŭ Turdei, Iarei şi Vinţului de susŭ, se va ţinĕ la 8 Augustŭ în *Turda vechiŭ* — Adunarea despărţ. XX (Blaşiu) alŭ Asociaţiunei, se va ţinĕ la 1 Augustŭ s. n. în Blaşiu. — Adunarea constituantă a despărţĕmêntului XXI alŭ Asociaţiunei, de care se ţine comunele din Cercului Năsĕudulŭ şi Rodnei se va ţinĕ la 3 Augustŭ s. n. în *Năseudŭ*.

La tóte aceste adunărĭ suntŭ invitaţĭ a lua parte câtŭ mai mulţĭ cărturarĭ şi românĭ, atâtŭ bărbaţĭ, câtŭ şi femei.

Discursŭ la mormêntulŭ lui
Mihailŭ Kogălniceanu

rostitŭ în numele Senatului de d-lŭ

V. A. Urechiă.

Deună-ḑĭ Cuza-Vodă, apoi Negri, C. Rosetti, alaltăerĭ Alexandri, erĭ Ionŭ Brătianu, astă-ḑĭ tu, fruntaşule întru fruntaşii Naţiunei românescĭ!...

Dér câtŭ este fără sfîrşitŭ, câtŭ de lacomŭ este neantele în care timpulŭ neînduplecat, póte mistui uriaşĭ ca voi!....

Unde încăpé-vorŭ cenuşele tale, o mare, necomporabilŭ mare bărbatŭ, tu stejarulŭ giganticŭ, care ai întinsŭ ramurile inteligenţei şi adumbrirea lorŭ până dincolo de hotarele României, peste totŭ locului unde a încolţitŭ măcarŭ o odraslă din seminţia românéscă?

Din clipéla când cu repeḑiciunea fulgerului se întinse şcirea stingerei tale la Parisŭ, totŭ Românulŭ uimitŭ pe câtŭ şi de adêncŭ rănitŭ în inima sa, a trebuitŭ sĕ se întrebe: dér ce, morŭ şi ómenĭ ca Cogălniceanu?

De câte-va ḑile n'a rĕmasŭ jurnalŭ, revistă câtŭ de obscură, séu câtŭ de populară, care sĕ nu cerce a spune lumei: cine a fostŭ, cine este, cine va fi în panteonulŭ naţiunei române Mihailŭ Cogălniceanu.

Laude? Cântărĭ?

Tomurĭ întregĭ s'au scrisŭ deja şi tipăritŭ în mai puţinŭ de o sĕptĕmână, tóte unanimŭ reamintindŭ presintelui cu viă emoţiune şi admirare, şi spunêndŭ ceea-ce nouĕ contimporanilorŭ tĕi, ne spune o singură vorbă, numele tĕu:

M. Kogălniceanu.

Dela mine, umilŭ discipolŭ şi neobositŭ admiratorŭ alŭ lui, acéstă imensă şi adêncŭ întristată adunare nu va aştepta acĭ biografia lui M. Cogălniceanu. Cum ḑiceamŭ abia erĭ, la marginea altui mare mormêntŭ, nu minutarulŭ care arată ora pe cadranŭ a creatŭ timpulŭ nesfêrşitŭ ce-lŭ mĕsóră, nu cuvêntulŭ meu oficialŭ sugrumatŭ de violenţa emoţiunei va conturna în Istoria naţiunei române figura şi personalitatea unui

M. Kogălniceanu.

Delegaţiune a Senatului României noi nu ni-am propusŭ a cuprinde în hotarele înguste ale acestei triste solemnităţĭ şi cu sleitulŭ intusiasmŭ alŭ vêrstei, espunerea meritelorŭ marĭ şi neîntrecute ale lui M. Cogălniceanu.

Ş'apoi cui spune-vomŭ acele merite? Ţĕrei române, Românilorŭ?

Tace representanţa naţională, acolo unde gráeşce însăşĭ Naţiunea, cu graiulŭ nepotolitei durerĭ, udândŭ cu lacrimile sale ferbinţĭ spoliile sacre în jurulŭ cărora cu toţii îngenunchiămŭ. Cu ale Naţiunei unimŭ lacrimile nóstre pentru perderea marelui bărbatŭ. Elŭ nu era în ḑilele din urmă alăturea cu noi bătrânii ţĕrei. Era elŭ însĕ mai multŭ alŭ camerei june? Elŭ era mai multŭ decâtŭ senatorŭ şi deputatŭ; elŭ, — era Ţéra Română!

Da! Căcĭ geniulŭ sĕu organisatorŭ a pusŭ sigilulŭ personalităţii sale gigantice în tóte instituţiunile ţĕrei. Orĭ-ce s'a ḑisŭ, orĭ-ce s'a făcutŭ dela 1864 încóce, direcţiunea democratică naţională dată ţĕrei de M. Cogălniceanu a persistatŭ în instituţiunile României.

După cum bună-óră Francia Napoleoniană şi regală n'a pututŭ schimba directiva politică şi culturală ce primise dela revoluţiunea cea mare, totŭ asemenea nu au dărâmatŭ şi nu va dărâma lucrarea, direcţia dată de Cogălniceanu nicĭ unŭ guvernŭ, care a trecutŭ, orĭ-care va mai trece în fruntea patriei române.

Se póte că sub cazmaua dărâmătorilorŭ de edificii sĕ se desprindă icĭ colea vre-unŭ fragmentŭ, dér asemenea mutilaţiunĭ nu pot deforma, necum desfiinţa însuşĭ edificiulŭ.

Sĕ se desfiinţeze? Ce?

Unirea Moldovei cu Muntenia, operă mai pe sus de tóte a lui Cogălniceanu, precum istoria, când-va, va dovedi acésta?

Sĕ revină robia ţĕranului, în locului unde legea lui Cogălniceanu a pusŭ hotarŭ largŭ alŭ împroprietărirei acestui ţĕranŭ? Dér n'a dat elŭ şi conluptătorii cu elŭ acestui ţĕranŭ, odată cu cele 4 fălcĭ de pământŭ, cartĕa luminătóre şi povăţuitóre în calea négră a vieţei, şi puşca apărătóre patriei şi dreptului?

La 5 Ianuarie 1859 Cogălniceanu adresândŭ primulŭ cuvêntŭ, în divanulŭ Moldovei, proclamatului domnŭ Alecsandru Ioanŭ, îi ḑicea: „Fii domnŭ blândŭ şi îndurătorŭ mai alesŭ cătră ţĕranŭ, cătră acela pentru care toţĭ domnii trecuţĭ au fostŭ nepăsătorĭ şi rĕi.“

Care domnŭ séu rege va rupe acestŭ programŭ indicatŭ lorŭ de Cogălniceanu?

Sĕ se desfiinţeze, sĕ se altereze câtuşĭ de puţinŭ caracterulŭ naţionalŭ şi democraticŭ alŭ bisericei române?

In fruntea acestei triste solemnităţĭ este demnulŭ şi multŭ veneratulŭ nostrŭ metropolitŭ I. P. S. Iosifŭ şi P. S. Episcopĭ de Huşĭ şi de Dunărea de josŭ. Sĕ spună P. S. L. décă opera bisericéscă a lui Cogălniceanu o póte distruge omulŭ orĭ timpulŭ?

Da, a înlăturatŭ, a sfărâmatŭ Cogălniceanu omnipotenţa călugărilorŭ grecĭ din ţĕră şi a redatŭ ţĕrei şi ţĕranului românŭ pământulŭ înstrăinatŭ, în mânile grecilorŭ.

Da, a doborîtŭ Cogălniceanu secondatŭ de conluptătorii sĕi, domnia regulamentară cu instituţiunile şi tradiţiunile fanariotice. Cine şi când se va mai încerca a se reîntórce ţéra la acea închisă, sfêrşită epocă?

Sĕ se desfiinţeze, orĭ măcarŭ sĕ se schimbe peste totŭ directiva culturală a Naţiunei române, dată de Cogălniceanu prin legea scólelorŭ dela 1864?

Aţĭ vĕḑutŭ ce se întêmplă acelorŭ ce se încercă a face acésta.

Sĕ se schimbe basele liberale, democratice ale societăţii române?

Cogălniceanu fiiu de boerŭ luptă generosŭ şi neîncetatŭ la sfărâmarea privilegiilorŭ clasei sale. Cerce-se astăḑĭ a se altera opera lui!

Şi acelŭ omŭ, care în esenţa geniului sĕu a plămăditŭ din nou némulŭ românescŭ; celŭ mai mare omŭ de statŭ; celŭ mai cultŭ şi mai învĕţatŭ dintre contimporanii sĕi; acelŭ care la scóla sa de istoricŭ, de publicistŭ, de naţionalistŭ, a formatŭ generaţiunile care l'au secondatŭ în munca sa gigantică şi semi-seculară; factorulŭ de căpeteniă a totŭ ce esistă; stéua conducĕtóre a Românilorŭ de sub jugŭ străinŭ; desrobitorulŭ ţiganilorŭ, căcĭ elŭ a ascuţitŭ péna cu care domnii moldovenĭ au semnatŭ acea desrobire; împroprietăritorulŭ ţĕranului; apĕrătorulŭ drepturilorŭ ţĕrei la congresulŭ dela Berlinŭ alăturea cu I. Brătianu şi pe lângă tóte marele Curţĭ europene; oratorulŭ cu graiu neamuţitŭ, luminătorŭ şi la nevoiă rĕsturnătorŭ; elŭ podóba şi fala ţĕrei, iată-l... Unde încăpea-vorŭ cenuşele tale gigante, care pe umerii tĕi ai ridicatŭ susŭ o întrégă naţiune?

Étă suntemŭ toţĭ în genunchĭ înaintea spoliilorŭ tale mortale, toţĭ, Naţiunea întrégă, ér nu partisanii politicĭ. Tu n'ai fostŭ nicĭ-odată şefŭ de partidă; geniului tĕu, naturei tale estraordinare i-a repugnatŭ sĕ grupeze în juruţĭ ómenĭ solicitaţĭ de proprii interese... Când opera ta de uriaşŭ a fostŭ terminată, istoria te va afla fără partidŭ...

Da, însĕ de aceea astăḑĭ şi pentru totdéuna tóte partidele existente te-au recunoscutŭ de ceia-ce eştĭ; întêiulŭ bărbatŭ de statŭ alŭ Ţĕrei Române

M. Kogălniceanu.

Critica şi desaprobarea le-au acoperitŭ glasulŭ rĕsunătorŭ alŭ Naţiunei. Dênsa a ḑisŭ tutulorŭ partidelorŭ: cu adevĕratŭ acesta e fiulŭ meu! Şi iată de ce astăḑĭ, la óra despărţirei, nu Tronulŭ, nu guvernulŭ, nu Senatulŭ, nu autorităţile constituite marĭ şi micĭ, nu partidele politice aducŭ ţie omagie şi lacrimĭ de recunoscinţă, ci tótă Naţiunea română.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

dea sĕnătate“, grăi Nicolae şi începŭ sĕ-şĭ plimbe limba prin gură, ca şi cum l'ar arde ceva. Se uită plinŭ de mulţămire la coconulŭ Christache, aruncă apoi ochii la Tiriplicŭ, şi începêndŭ sĕ-şĭ neteḑéscă mustăţile, înghiţia în secŭ, ca omulŭ nĕcăjitŭ de o sete gróznică.

Tiriplicŭ îi aduse vinulŭ, ér Nicolae dascălulŭ apucă sticla cu amêndouĕ mânile, o luă apoi în drépta şi într'o duşcă o golì pe jumĕtate. Privì la sticlă cu milă, şi cum se uita la ea, ridică mâna cu sticlă cu totŭ, şi cu mâneca se şterse pe mustăţĭ, par'că ştergêndu-se astfelŭ, îi făcea o mare mulţămire decâtŭ décă ar fi lăsatŭ sticla pe mésă. Incepŭ apoi „ângerulŭ a strigatŭ“... şi-lŭ duse o bună bucată de vreme, dér vĕḑêndŭ că coconulŭ Cristache nu-lŭ ascultă şi că vré sĕ plece, golì repede şi restulŭ din sticlă, şi-lŭ întovărăşi până la trăsură. Nicĭ nu putea face altfelŭ, faţă de unŭ aşa binefăcĕtorŭ. Iĭ ḑise călĕtoriă bună şi când se întorcea indĕrĕptŭ cătră cârciumă, clătina din capŭ, şi se uita zîmbindŭ la cei doi banĭ, ce-i aruncase coconulŭ Christache din trăsură.

„Bunŭ creştinŭ“, grăi Nicolae uitându-se la sticla gólă, şi-i era par'că nĕcazŭ că a deşertat'o cu atâta iuţélă. Aruncă apoi ochii la Tiriplicŭ, se mai uită odată la banii, ce-i căpĕtase, şi mai la urmă se întórse din uşa cârciumei, îşĭ îndreptă privirile d-alungulŭ drumului pe unde plecase coconulŭ Christache. „Bunŭ creştinŭ“, repetă elŭ şi întră érăşĭ în cârciumă.

„Ei, acum sĕ plătescĭ din datoriă“, grăi Tiriplicŭ suflecându-şĭ mai tare mânecile şi în clăpăniturile tărişilorŭ întră după tarabă.

Nicolae, când auḑi vorbele cârciumarului, se uită la elŭ cu dispreţŭ, ca şi cum ar fi vrutŭ sĕ ḑică: „copilŭ eştĭ, prostŭ eştĭ, orĭ ce ţi-s'a întêmplatŭ de'mĭ amintescĭ de datoriă!“ Nu ḑise însĕ nimicŭ, se aşeḑă pe scaunulŭ sĕu de lângă păretele cu calendarulŭ şi ridicândŭ sticla din care beuse, şi vĕḑêndŭ în ea douĕ muşce, clătină din capŭ, linsă sticla pe la buze şi rĕmasă uitându-se ca încremenitŭ, la sĕrmanele insecte ce'şĭ udaseră aripile în stropii ce mai erau în sticlă.

„Ce facĭ acolo dascăle?“ îlŭ întrebă unŭ ciobanŭ venitŭ din Baltă, care sta ghemuitŭ într'unŭ colţŭ şi-şĭ lega nojiţele dela opincĭ.

„Tu nu veḑĭ?... Tu eştĭ prostŭ şi nu înţelegĭ... N'auḑĭ tu băziitulŭ muşcelorŭ în sticlă, n'auḑĭ tu musica, ce o facŭ sĕrmanele?... Par'că ţinŭ isonulŭ... Se vede, că tu nu pricepĭ ce este musica, se vede, că tu nu înţelegĭ tainele musicei şi tainele făpturilorŭ lui Dumnezeu... Veḑĭ mĕ Ióne, aşa este şi omulŭ când este năcăjitŭ; băziă până îlŭ ia dracu şi nimenea nu'i póte face pe placŭ.“

După ce ḑise astfelŭ, începŭ sĕ cânte: „Cu trupulŭ lui Christosŭ vĕ cuminecaţĭ... şi beţĭ dintru acesta toţĭ...“ şi cânta sermanulŭ de te apuca jalea, cânta cum făcea elŭ totdéuna, când se afla lângă sticlele cu vinŭ.

Işĭ curmă în cele din urmă cântarea şi apoi grăi:

„Ai auḑitŭ tu mĕi Ióne, cum mĭ-au ţinutŭ isonulŭ muscele, din sticla de vinŭ.“

Ciobanulŭ plecă capulŭ şi rîse.

Nicolae nicĭ una nicĭ douĕ, scóse muşcele din sticlă şi ḑicêndŭ că şi aacestea suntŭ făpturile lui Dumneḑeu, începŭ sĕ rîdă cu hohotŭ.

„Uite, că au se sbóre, sĕ veḑĭ ce cu minte suntŭ!“ grăi elŭ şi mergêndŭ apoi lângă cumpene, luă câte-va fărimiturĭ de zaharŭ şi le puse pe mescióră la capulŭ muşcelorŭ carĭ se chinuiau sĕ umble şi nu puteau, fiindu-le aripile udate.

„S'au udatŭ cu vinŭ şi au înţepenitŭ“, adause cărciumarulŭ.

„S'au îmbătatŭ“, ḑise ciobanulŭ în trécĕtŭ şi fiind-că îşĭ legase opincile o luă la piciorŭ.

„Eu nu suntŭ beatŭ“, se rĕsti dascălulŭ şi cu mâna aruncă muşcele de pe masă... „Dér chiar beatŭ sĕ fiu, n'ar fi nimic. Numai un prost póte sĕ rîḑă“, adause Nicolae, şi se trânti érăşĭ pe scaunŭ... „Şcii, că are hazŭ istoria asta!“ se adresa dascălulŭ cătră Tiriplicŭ.

„Ce are hazŭ Niculae?“

„Ce sĕ aibă! Uite bietele musculiţe, s'au îmbătatŭ dintr'o picătură de vinŭ, ér omulŭ“, urma elŭ rîḑêndŭ, „omulŭ este făptura lui Dumneḑeu cea mai în-

Imensŭ şi neîmplinitŭ este golulŭ, ce lasă în patria română. După tine cade cortina istorică asupra unei perióde din evoluţiunea nóstră naţională, care purta pentru eternitate numele tĕu, fruntaşule între fruntaşii naţiunei române.

Vai, imensŭ şi neîmplinitŭ va fi golulŭ ce laşĭ în casa ta, în sufletulŭ soţiei şi a urmaşilorŭ tĕi.

Doliulŭ vostru, o dómnă, jalea şi nemângăierea vóstră urmaşĭ ai ilustrului bărbatŭ, nu cercămŭ noi representanţa Senatului sĕ le ostoimŭ, sĕ le alinămŭ. Cu voi, familiă întristată, plânge ţéra întrégă.

Pasă dér acum tu, care n'ai voita unŭ momentŭ a gusta din liniştea neacţiunei, pasă în linştea şi repausulŭ imortalităţii, *in templa serena*, de unde geniu tutelarŭ alŭ Naţiunei ce ai iubitŭ şi pentru care ai trăitŭ, povĕţuesce-o încă la ḑilele de cumpĕnă mare ce mânĭ potŭ veni iară. Memoria ta eternă fiă sfătuitórea de totŭ momentulŭ a bărbaţilorŭ de Statŭ, cărora ai lăsatŭ clironomia ta politică şi naţională.

Şi atuncĭ ca şi astădĭ în decursulŭ secolilorŭ, istoriculŭ pomenindu'ţĭ numele va esclama cu vechiulŭ oronicarŭ:

„Nascŭ şi în România ómenĭ marĭ.“

Pensionarea învĕţătorilorŭ.

Ministrulŭ ungurescŭ de instrucţiune publică a presentatŭ în ḑilele trecute în camera deputaţilorŭ unŭ proiectŭ de lege „privitorŭ la pensionarea învĕţătorilorŭ şi pedagogilorŭ şcólelorŭ publice poporale şi alŭ asilurilorŭ publice pentru copii, precum şi privitóre la ajutorarea vĕduvelorŭ şi orfanilorŭ.“ Sĕ amintimŭ momentele mai principale ale acestui proiectŭ de lege. Intre îndreptăţiţii la pensiune de până acum se vorŭ mai primi şi învĕţătorii şi învĕţătórele numite definitivŭ la şcólele de praxă pe lângă *preparandii*, precum şi cei dela *asilurile humanitare*, dela şcólele inferióre comerciale şi de industriă, precum şi aceia dela şcólele, carĭ cadŭ în sfera şcólelorŭ poporale, décă aceştia vorŭ avé calificaţiunea recerută de lege.

Suma anuală, ce o vorŭ primi cei îndreptăţiţĭ la pensiune până la finea vieţii lorŭ după *10 anĭ de serviciu* e statorită cu 40 procente a salarului, care servesce ca basă pensiunei, după unŭ serviciu de ḑece anĭ se va mări suma în fiă-care anŭ *cu câte 2 procente*, aşa încâtŭ după unŭ serviciu de 40 de anĭ îi compete pensionatului *întregŭ salarulŭ*. (arondatŭ în câte 50 fl.)

O pensiune mai mare ca salarulŭ întregŭ nu póte căpĕta nimenea chiar décă servesce mai multŭ ca 40 de anĭ, din contră la calcularea pensiunei învĕţătorilorŭ şi învĕţătórelorŭ, carĭ au unŭ salarŭ anualŭ mai *micŭ ca 300 fl.* şi la aceia se va lua ca basă salarulŭ anualŭ de 300 fl.

La stabilirea sumei se va lua în considerare şi relutulŭ de cuartirŭ, de lemne, de folosirea pămênturilorŭ şcolare, precum şi a altorŭ venite.

Ajutorarea vĕduvelorŭ face până la 300 fl. respective până la 600 fl. a ultimului salarŭ alŭ soţului rĕposatŭ 50 de procente, din acestŭ salarŭ, ér partea ce trece peste 600 fl. i-se socotesce numai 10 procente ca ajutorŭ.

La ascultarea pensiunei vorŭ fi deopotrivă priviţĭ atâtŭ învĕţătórele câtŭ şi învĕţătorii, atâtŭ în privinţa drepturilorŭ, câtŭ şi în privinţa datorinţelorŭ.

In decursulŭ serviciului întregŭ de 40 de anĭ fiă-care e îndatoratŭ sĕ plătéscă *douĕ procente* din *suma de pensiune* asigurată în înţelesulŭ acestei legĭ pentru fondulŭ de pensiune şi de tuletă. Procentele aceste se vorŭ depune în cassa comunală de dare. Legea întră în vigóre cu 1 Ianuarie 1892. Drepturile câştigate până la întrarea în vigóre a acestei legĭ suntŭ valabile şi în casulŭ pensionării se vorŭ lua în consideraţiune.*)

*) Acestŭ proiectŭ de lege privesce o întrebare fórte însemnată, cu care ar trebui sĕ se ocupe seriosŭ autorităţile nóstre superióre şcolare şi confesionale. Cum stă lucrulŭ cu învĕţătorii noştri confesionalĭ, carĭ plătescŭ de multŭ procentele de pensiune la statŭ şi nu se gândescŭ ore episcopiile nóstre că a sositŭ timpulŭ ca sĕ se lămuréseă acéstă cestiune, care s'a încurcatŭ cu vina lorŭ şi sĕ céră ca statulŭ sĕ le dea afară partea ce li-se cuvine după contribuirile de până acum şi confesiunile sĕ-şĭ aibă fondulŭ lorŭ de pensiune confesionalŭ?

Sânţire de biserică.

Timişóra, 23 Iunie 1891.

După o muncă încordată de 34 de anĭ, poporului românŭ greco catolicŭ din Varadia (com. Timişŭ) i-a succesŭ a'şĭ ridica o frumósă biserică, a căreia sânţire s'a sĕvîrşitŭ la 21 şi 22 Iunie s. n. Despre decursulŭ festivităţilorŭ arangiate cu ocasiunea acestei sânţirĭ mi-am însemnatŭ următórele: In ḑorĭ de ḑi trei salve de tréscurĭ anunţară solemnitatea ḑilei şi curêndŭ după acésta credinciośii, îmbrăcaţĭ în haine de sĕrbătóre, eşiră spre întêmpinarea d-lui protopopŭ Demetriu Rusu, carele sosi la $7^1/_2$ óre în bubuitulŭ tréscurilorŭ şi ovaţiunile poporului. D-sa oficià actulŭ sânţirei, asistatŭ de d-lŭ protopopŭ alŭ Oraviţei, Georgiu Popoviciu, de parochii localĭ Vincenţiu Popoviciu şi Paulŭ Iorgoviciu, ér ca lectorŭ oficià teologulŭ absolutŭ Romulŭ Iorgoviciu. Tóte cântările dela s. Liturgiă au fostŭ admirabilŭ esecutate din partea corului vocalŭ din locŭ. Teologulŭ abs. R. Iorgoviciu rostì la fine o prea frumósă cuvêntare ocasională. Séra, la 9 óre, reuniunea de cantŭ şi musică „Unirea“ arangià sub conducerea d-lui R. Iorgoviciu unŭ concertŭ şi teatru cu următórea programă: 1) Motto: „Uniţĭ sĕ fimŭ în cugetŭ, uniţĭ în Dumneḑeu“. 2) „Étă ḑiua triumfală“, corŭ bărb. de Humpel. 3) „Rugăciunĭ“, duetŭ solo de Chiricescu. 4) „Re'ntórcerea victoriósă“, corŭ mixtŭ de Bianchi. Tóte aceste puncte au fostŭ esecutate câtŭ se póte mai bine, corulŭ mixtŭ cu deosebire a raportatŭ aplause frenetice. A urmatŭ representarea piesei „Vlăduţulŭ mamei“ de Alexandri, care asemenea a succesŭ fórte bine. Festivităţile ḑilei s'au încheiatŭ prin unŭ balŭ animatŭ, care a duratŭ până diminéţa. In 22 Iunie (a doua ḑi de Rusalii) urmà o procesiune la câmpŭ, la care au luatŭ parte aprópe o miiă de persóne; séra s'a datŭ o petrecere poporală. Cu acésta s'au încheiatŭ serbările. Onóre preoţilorŭ şi învĕţătorului din locŭ, onóre bravului şi deşteptului poporŭ românŭ din Varadia. **X.**

Esamene la sate.

Din inspectoratulŭ Leucuşeşcilorŭ.

Esamenele în inspectoratulŭ de şcóle românŭ gr. or. alŭ cercului Leucuşescilorŭ — diecesa Aradului, — la care aparţinŭ 14 comune cu 15 şcóle, s'au ţinutŭ prin M. O. D. inspectorŭ şcolarŭ *Adamŭ Rosa* din Leucuşescĭ, asistatŭ de comisarulŭ didacticŭ *Lazarŭ Oprinŭ*, învĕţătorŭ în Rachita, începêndŭ din 14 Iunie în următorulŭ modŭ:

1) **Monostorŭ**. La esamenŭ au fostŭ presenţĭ, afară de preotulŭ locului şi de membrii comisiunei şcolare, 15 poporenĭ apoi toţĭ coriştii în numĕrŭ de 60 persóne de ambele sexe. Şcolarii presenţĭ: 19. Invĕţătorŭ *Ioanŭ Stefanovicĭ*. S'a vĕḑutŭ că poporulŭ din acéstă comună se intereséză de causa învĕţămêntului. Resultatulŭ esamenului îi servesce spre onóre bĕtrânului învĕţătorŭ, care deşi înaintatŭ în vêrstă şi îngreunatŭ cu familiă, avêndŭ de-odată trei fii la studii în şcólele mai înalte, îşĭ împlinesce cu scumpĕtate chiămarea şi scie atrage, precum pe cei micĭ, aşa şi pe cei marĭ la şcólă. Şcolarii au rĕspunsŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ, dândŭ rĕspunsurĭ fórte corecte. Resultatulŭ esamenului a fostŭ *„laudabilŭ“*. După esamenulŭ cu pruncii, s'a ţinutŭ esamenŭ cu *„corul vocalŭ mixtŭ“* din locŭ, care deşi s'a înfiinţatŭ numai cu o lună înainte sub dirigenţa tînĕrului coristŭ *George Popescu* din Leucuşescĭ, ne-a delectatŭ cu câteva rĕspunsurĭ liturgice şi cu cântarea „Sus opincă“, carĭ au succesŭ fórte bine. Din faţa poporului s'a pututŭ observa o mulţămire generală. Invĕţătorului i-s'a esprimatŭ mulţămită.

2) **Răchita.** Şcóla de băeţĭ. Au luatŭ parte la esamenŭ întrégă primăria comunală, membrii comisiunei şcolare în numĕrŭ completŭ, maioritatea membrilorŭ comitetului parochialŭ, mulţime de părinţĭ de a-i şcolarilorŭ şi învĕţătorulŭ Ioanŭ Blaşiu din Remetealunca, ca óspe. Şcolarĭ presenţĭ la esamenŭ 22. Invĕţătorŭ *Lazarŭ Oprinŭ*. Şcolarii au rĕspunsŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ. Rĕspunsurile au fostŭ fórte precise. S'au pusŭ întrebărĭ şcolarilorŭ din partea mai multorŭ presenţĭ din diferitele obiecte de învĕţămêntŭ şi şcolarii la tóte au rĕspunsŭ admirabilŭ, fără frică şi cu curagiu, fără a-i puté cineva încurca. S'a constatatŭ, că propunerea a fostŭ intuitivŭ şi la înţelesŭ. Resultatulŭ esamenului a fostŭ „laudabilŭ.“ La finea esamenului s'a esprimatŭ mulţămită învĕţătorului din partea d-lui inspectorŭ.

3. **Rachita.** *Scóla de fetiţe.* Presenţĭ cei amintiţĭ. Eleve presente: 23. Invĕţătóre: *Maria Cândea.* Fetiţele au fostŭ esaminate din tóte obiectele de învĕţămêntŭ, dér s'a constatatŭ, că propunerea a fostŭ cam mecanică şi fără înţelesŭ, deórece, décă cineva dintre óspeţĭ punea vre-o întrebare, elevele îşĭ perdeau firulŭ rĕspunsului şi nu mai sciau rĕspunde nimicŭ. Din istoriă nu s'a purcesŭ conformŭ principiului didacticŭ dela aprópe la departe, ci s'a propusŭ din evulŭ vechiu despre împĕraţii romanĭ fórte mecanicŭ, ér din evulŭ mediu şi nou, despre originea Românilorŭ şi din instoria patriei a declaratŭ învĕţătórea, că nu a propusŭ nimica. Din socótă érăşĭ s'a propusŭ mecanicŭ. Dându-li-se din partea presenţilorŭ esemple din viéţa practică, elevele nu sciau cum şi în ce modŭ sĕ le resólve. Resultatulŭ esamenului se póte numi cu tóte acestea „suficientŭ“. Fiind-că învĕţătórea a absolvatŭ numai 2 cursurĭ preparandialĭ, sperămŭ, că după ce va absolva preparandia şi-şĭ va mai câştiga praxă, va produce mai mare sporiu, ceea ce ar şi fi de doritŭ, fiind-că în anii trecuţĭ precedenta învĕţătóre, M. D., a produsŭ totdéuna resultatŭ „laudabilŭ“ la esamene şi acumŭ poporulŭ aştéptă totŭ mai multŭ, dér nicĭ decum mai puţinŭ.

4. **Bunea-română**. La esamenŭ au luatŭ parte numai poporénulŭ George Udrescu. Elevĭ presenţĭ 15. Invĕţătorŭ: preotulŭ *Constantinŭ Ciolacŭ*. Scolarii au rĕspunsŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ. Resultatulŭ esamenului a fostŭ „bunŭ“.

5. **Pădurenĭ.** La esamenŭ au luatŭ parte: preotulŭ localŭ şi judele comunalŭ. Elevĭ presenţĭ 13. Invĕţătorŭ *Damaschinŭ Adamŭ*. Şcolarii au rĕspunsŭ: Rugăciunile mecanice, scrierea, cetirea şi din socótă: adunarea şi subtragerea. Din celelalte obiecte nu s'a propusŭ. Resultatulŭ esamenului „suficientŭ“.

6. **Remetealunca.** Presenţĭ: preotulŭ localŭ şi mai mulţĭ membri din co-

---

ţeléptă, elŭ nu se îmbată dintr'o picătură,... nu, nicĭ din douĕ, dér nicĭ din trei,“ sfîrşi Nicolae vorba, şi cum ţinea cei doi banĭ în mână, căcĭ buzunare n'avea, parcă-lŭ rima ceva la inimă şi numai de-odată lăsândŭ muşcele la o parte, cerŭ sĕ'i dea vinŭ.

„Nu ţĭ-amŭ spusŭ, că nu-ţĭ dau până nu-i plăti din datoria cea vechiă“.

„Am sĕ'ţĭ plătescŭ“, începŭ Nicolae punêndŭ mânile cruce pe peptŭ, „amŭ sĕ-ţĭ plătescŭ, căcĭ n'am sĕ fugŭ din satŭ. Mâine am unŭ mortŭ şi fii sigurŭ, că n'ai sĕ rĕmâĭ de pagubă“.

Tiriplicŭ, care scia, că într'adevĕrŭ murise unŭ băiatŭ în satŭ, era p'aci sĕ-i aducă vinŭ, dér observà, oă din odaia dealăturea eşiau domnii cei cu vênatulŭ din Baltă, care bagŭ sémă se săturaseră sĕ mai stea singurĭ.

„Da bine cânţĭ, dascăle“, grăi profesorulŭ, ér Fidelŭ, întinḑêndu-se odată bine, începŭ sĕ latre.

„Hodîr“, strigà Nicolae, ér cânele după-ce se retrase puţinŭ începŭ érăşĭ sĕ latre.

Unŭ semnŭ îi făcŭ stăpânulŭ sĕu şi Fidelŭ tăcŭ şi mişcândŭ din códa se învêrtea veselŭ împrejurulŭ lui.

Profesorulŭ sta în uşa odăiţei şi abia acum când Nicolae se ridica de pe scaunŭ, îlŭ vĕḑŭ câtŭ este de înaltŭ.

Era omŭ ca de 45 de anĭ, adusŭ puţinŭ dela spate, ca o leucă, slabŭ la faţă, cu o barbă négră stufósă, cu mustăţĭ nu prea dese şi tunse, par'că anume sĕ nu'lŭ împedece la beutŭ, şi plinŭ de pleavă şi prafŭ. Faţa lui era négră pârlită de sóre şi nimenea n'ar fi pututŭ deosebi la elŭ vr'o roşaţă pe nasŭ de şi se spune, că nasulŭ roşu e medalia, ce o capĕtă beţivii. Bietulŭ dascălŭ eră încălţatŭ cu nisce opincĭ de pele neargăsită, cu pĕrŭ lungŭ pe ele, ca douĕ perii, încâtŭ ridica prafulŭ pe unde călca ca şi cum ar fi vrutŭ sĕ perie drumulŭ. Avea nisce pantalonĭ de păslă grósă, bagŭ sémă îi luase dela unŭ bulgarŭ zarzavagiu, pe carĭ după ce ia mai cioplitŭ, cum s'ar ḑice, se potriviau pe piciórele lungĭ şi osóse ale cântăreţului. Avea însĕ atâtea petece pe ei încâtŭ nu puteai şti, care a fostŭ păsla originală; dér totuşĭ décă ai fi vrutŭ sĕ şcii de când suntŭ pantalonii aceştia, n'aveai decâtŭ sĕ dai cu chibzuiala, că douĕ petece s'au pusŭ pe anŭ şi ai fi scosŭ pantalonii de vre'o 15 anĭ. Rarŭ purta elŭ vara altceva decâtŭ aceştĭ pantalonĭ, opincele şi încolo capulŭ goŭ. Umbla numai în cămaşă, ceea ce nu împedeca de a i-se vedé pe icĭ pe colo pelea.

Profesorulŭ când se uità la elŭ mai de adrópe 'i se părea că este peste putinţă, ca acesta sĕ fi fostŭ cântăreţulŭ deadinéorea.

Tiriplicŭ când vĕḑŭ mirarea óspeţilorŭ grăì de după tarabă: „Ăsta-i omulŭ din chestia, omulŭ despre care vorbeamŭ.“ Aşa ḑise Tiriplicŭ, şi-şĭ netedì mândru mustăţile ceea ce făcea elŭ numai atuncĭ, când 'i se părea că i-a reuşitŭ o vorbă mai bine ca altui omŭ, căcĭ veḑĭ dómne, elŭ se ţinea cu multŭ mai susŭ ca alţii.

„E lucru nemai auḑitŭ domnilorŭ, ce nĕcazŭ şi *hambarale* am cu nesocotitulŭ ăsta...

Nicolae se uità la cârciumarŭ, apoi la zarafŭ şi dădŭ din umerĭ făcêndŭ şi din buze o mişcare de nepăsare.

„Da, da... poţĭ da tu din umerĭ, dér este tocmai aşa. Inchipuiţi-vĕ domnilorŭ, că eu suntŭ cu prăvălia în satŭ (nu ḑicea nicĭ odată cârciumă), sunt cum am ḑice comersantŭ şi mĕ numescŭ Ghiţă Tiriplicŭ şi totŭ satulŭ în necunoscinţa legii face confusiă. Ei ḑicŭ, că vinŭ la Niculae Beţivu, când vinŭ la mine la prăvălia... Ei nu-i acésta o schimbare de firmă *în originalŭ....*“ sfîrşi cârciumarulŭ şi ridicândŭ sumeţŭ capulŭ se uità într'altă parte şi adause scurtŭ: „am sĕ-lŭ reclam!“

Vênătorii cam zîmbeau la vorbele cârciumarului dér unulŭ dintre ei, ca sĕ nu lase amărîtŭ pe bietulŭ omŭ, grăì:

„Nu te nĕcăji d-le Tiriplicŭ, că aşa-mĭ pare că ai destulŭ folosŭ pe urma lui.“

„Merci,... vodaproste“ grăì tiriplicŭ modestŭ.

„Ş-apoi nicĭ Nicolae nu-i omŭ aşa de stricatŭ ca sĕ-ţĭ facă neplăcerĭ“

„Ba de avutŭ, am eu destule neplăcerĭ, căcĭ când este la adecă, uite-lŭ aşa cum îlŭ veḑĭ, ar fi bunŭ sĕ-lŭ pui în mijlocŭlŭ unui răstavŭ de porumbŭ, sĕ-lŭ facĭ sĕ-şĭ întindă mânile şi sĕ sperii paserile cu elŭ. De alt-ceva nu-i bunŭ!“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

mitetulŭ parochialŭ. Elevĭ presenţĭ 23. Invĕţătorŭ: *Ioanŭ Blaşiu.* Scolarii au rĕspunsŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ, s'a observatŭ însĕ, că propunerea a fostŭ mecanică şi fără înţelesŭ, adecă după sistema vechiă „de-a rostulŭ.“ Resultatulŭ esamenului „suficientŭ“.

7. **Ierşnicŭ.** In 17 Iuniu, când am ajunsŭ la şcóla din acésta comună, învĕţătorulŭ venea către şcólă — mi-se pare, că dela Itzigŭ — şi ne-a întêmpinatŭ cu cuvintele: „Eu v'am aşteptatŭ Dumineca, în 14 Iuniu, la esamenŭ, acuma n'am copii la şcólă“. S'a constatatŭ, că d-sa nicĭ atâta timpŭ nu şĭ-a luatŭ, ca sĕ cetéscă cu atenţiune circularulŭ — programŭ, care s'a trimisŭ din partea d-lui inspectorŭ şcolarŭ cu 2 sĕptĕmânĭ înainte de esamene. Rĕmânêndŭ eu cu d-lŭ inspectorŭ şcolarŭ în şcólă, la provocarea cestui din urmă învĕţătorulŭ a mersŭ şi a adusŭ din satŭ 7 şcolarĭ, cu carĭ s'a ţinutŭ esamenulŭ. Numele învĕţătorului e: *Demetriu Coşariŭ.* S'au esaminatŭ din „Rugăciunĭ, Catechisŭ, Istoria biblică“, cetitŭ, scrisŭ şi ceva din socótă. Resultatulŭ esamenului: *abia suficientŭ.* Durere şi pĕcatŭ, că unŭ astfelŭ de individŭ mai pórtă numele de învĕţătorŭ şi luminătorŭ alŭ poporului. Dênsulŭ nu produce lumină în poporŭ, ci întunerecŭ şi demoralisaţiune.

8. **Dubescĭ.** Presenţĭ la esamenŭ: preotulŭ, epitropulŭ şi judele comunalŭ. Elevĭ presenţĭ 4. Invĕţătorŭ: *Ioanŭ Caba.* Copii obligaţĭ la şcólă: 88. Resultatulŭ esamenului a fostŭ *„nesuficientŭ“*, deórece, precum a declaratŭ preotulŭ şi învĕţătorulŭ, dela Pascĭ nu a mai cercetatŭ şcóla nicĭ unŭ elevŭ. Deşi învĕţătorulŭ ar fi capabilŭ şi e învĕţătorŭ modernŭ, frecările între elŭ şi preotulŭ, carele asemnea e omŭ tînĕrŭ, au adusŭ trĕba întru atâta, încâtŭ poporulŭ nu-i mai respectéză nicĭ pe unulŭ, nicĭ pe altulŭ, pruncii nu şi-i trimitŭ la şcólă, şi poporenii nu cercetéză biserica. Ar fi de doritŭ sĕ înceteze cu frecările, căcĭ altcum urmările vorŭ fi amare pentru ambii. Suntŭ încă tinerĭ şi au timpŭ de a se îndrepta, şi sĕ fiă convinşĭ, că décă dênşiĭ se vorŭ respecta împrumutatŭ, vorŭ fi de asemenea respectaţĭ şi din partea poporenilorŭ.

9. **Cladova** Presenţĭ mai mulţĭ fruntaşĭ din comună şi părinţĭ de ai şcolarilorŭ. Elevĭ presenţi 29. Invĕţătorŭ *Vasilie Mişi.* Din causă, că sala de învĕţămêntŭ se reparéză tocmai acum, esamenulŭ s'a ţinutŭ în odaia învĕţătorului. Şcolarii au rĕspunsŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ. Resultatulŭ esamenului „bunŭ“. In acéstă comună érăşĭ am făcut trista esperinţă, că preotulŭ cu învĕţătorulŭ trăescŭ în neînţelegerĭ şi pe câtŭ m'am informatŭ, vina o pórtă mai multŭ învĕţătorulŭ. Ar fi de doritŭ, ca în viitorŭ sĕ încete astfelŭ de disarmonii între preoţĭ şi între învĕţătorĭ, căcĭ numai sprijinindu-se împrumutatŭ îşĭ vorŭ puté împlini mai cu uşurinţă chiămarea lorŭ comună,

10. **Lapuşnicŭ.** Elevĭ presenţĭ: 10. Invĕţătorŭ preotulŭ *Alesandru Blaşiu.* La esamenŭ au mai participatŭ şi vre-o 6 fruntaşĭ din comună. Din lipsa de învĕţătorŭ, prelegerile în acéstă şcólă abia s'au început în luna lui Martie. Resultatulŭ esamenului a fostŭ bunŭ. Au fostŭ esaminaţĭ din: Rugăciunĭ, cetire, scriere şi socótă şi s'a observatŭ unŭ metodŭ fórte practicŭ, intuitivŭ. Se aştéptă multŭ pe viitorŭ dela acestŭ bravŭ preotŭ învĕţătorŭ, care a servitŭ ca învĕţătorŭ 25 de anĭ în Biserica Albă, fiindŭ totdéuna modelŭ între învĕţătorii grăniţerescĭ din Bănatŭ.

11. **Radmanescĭ.** presenţĭ: preotulŭ localŭ şi vre-o 4 poporenĭ. Elevĭ: 33. Invĕţătorŭ *Eutimiu Oniţia* Şcolarii au rĕspunsŭ din: Rugăciunĭ, Istoria biblică scriere, cetire, socótă — fórte slabŭ şi mecanicŭ — şi din cântarea. Resultatulŭ esamenului puţinŭ suficientŭ.

Barra. Presenţĭ la esamen: Rds. d-nŭ protopopŭ tractualŭ Georgiu Crăciunescu din Belinţŭ, carele chiar în aceea ḑi se afla aci în visitaţiune canonică. Au mai fostŭ presenţĭ: ambii preoţĭ localĭ şi mai mulţĭ membri ai comitetului parochialŭ. Elevĭ presenţĭ 21. Invĕţătorŭ: *Adrianŭ Peri.* Elevii au rĕspunsŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ. Resultatulŭ esamenului a fostŭ „bunŭ.“ S'a observatŭ, că învĕţătorulŭ şĭ-a împlinitŭ conscienţiosŭ chiămarea şi are metodŭ recomandabilŭ. Ar fi pututŭ produce însĕ şi mai multŭ, dér din causa morbului de „vĕrsatŭ“, elevii în lunile din urmă au cercetatŭ şcóla fórte neregulatŭ.

13) **Fadimacŭ.** Presenţĭ la esamenŭ numai preotulŭ localŭ şi unŭ epitropŭ. Elevĭ presenţĭ 36. Invĕţătorŭ: *Ioanŭ Negru.* Şcolarii esaminaţĭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ. Resultatulŭ esamenului „bunŭ.“

14) **Cutina.** La esamenŭ au participatŭ preotulŭ şi unŭ epitropŭ. Elevĭ presenţĭ 30. Invĕţătorŭ: *Traianŭ Cebzanŭ.* Şcolarii au rĕspunsŭ din tóte obiectele de învĕţămêntŭ. Propunerea a fostŭ intuitivă. Rĕspunsurile fórte precise şi cu înţelesŭ. Veteranulŭ învĕţătorŭ T. C. deşi are de-a face cu unŭ poporŭ renitentŭ şi are de a se lupta cu multe neajunsurĭ, şĭ-a împlinitŭ conscienţiosŭ şi în modŭ laudabilŭ chiămarea sa cea grea. Laudă şi onóre lui! Resultatulŭ esamenului a fostŭ „laudabilŭ“.

15. **Leucuşescĭ.** La esamenŭ, afară de d-lŭ inspectorŭ şcolarŭ, care e totodată şi parochulŭ locului şi comisarului didacticŭ, nu a fostŭ altŭ publicŭ. Elevĭ presenţĭ: 37. Invĕţătorŭ: *George Brebu.* S'au esaminatŭ: din Rugăciunĭ, Ist. biblică, Catechisulŭ, scrierea şi cetirea română şi maghiară şi Socóta. Din celelalte obiecte nu s'a propusŭ, după spus'a învĕţătorului. Resultatulŭ esamenului a fostŭ „suficientŭ“.

Călĕtorulŭ.

Lipău, com. Sătmarului, 15 Iulie 1891.

In şcóla română gr. cat. din Lipău s'au ţinutŭ esamenulŭ la 28 Iunie n. c. în presenţa unui publicŭ numerosŭ, sub presidiulŭ d-lui Alesandru Nuţiu, parochŭ şi dirigentŭ şcolarŭ, care e unulŭ dintre cei mai stricţĭ între preoţii districtului Someşianŭ.

Esamenulŭ s'a începutŭ la $1^1/_2$ óre p. m. şi a duratŭ până la $5^1/_2$. Cu tóte că acéstă şcólă a fostŭ negligeată mai înainte şi deşi prelegerile s'au începutŭ abia pe la mijlocŭlŭ lunei lui Decemvre a. tr. cu nisce elevĭ aşa ḑicêndŭ mai toţĭ începătorĭ, totuşĭ la esamenŭ toţĭ au rĕspunsŭ bine.

Dintre 70 copii obligaţĭ, au fostŭ presenţĭ la esamenŭ 53. Scrisorĭ au fostŭ espuse 48, carĭ tóte erau frumóse. Că resultatulŭ esamenului a fostŭ pe deplinŭ mulţămitorŭ, a recunoscutŭ şi M. O. D. dirigentŭ, care nu a pututŭ sĕ nu dea espresiune sêmţĕmintelorŭ de bucuriă şi îndestulire, faţă de resultatulŭ esamenului. Acestŭ resultatŭ alŭ esamenului, ḑise numitulŭ d. dirigentŭ, „îi póte servi spre laudă şi onóre noului şi zelosului învĕţătorŭ *Mihaiu Bobŭ.*“

Multă plăcere a făcutŭ publicului declamarea unorŭ poesii naţionale şi predarea unui dialogŭ între trei şcolarĭ; dér mai alesŭ au plăcutŭ cântările atâtŭ bisericescĭ, câtŭ şi naţionale, între carĭ amintescŭ „Cânteculŭ gintei latine“ etc.

Unŭ ascultătorŭ.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Kronstadt, 25 Iulie. Admiralulŭ *Skrialjoff* a plecatŭ înaintea escadrei francese şi-lŭ salutà pe admiralulŭ *Lerneis* în numele marelui duce Alexis.

Belgradŭ, 25 Iulie. Scirea, că regele Alexandru va visita pe împĕratulŭ Germaniei în decursulŭ lunei lui Augustŭ e privită în cercurile guvernamentale ca neadevĕrată. Lucrările pregătitóre pentru tractatulŭ de comerciu cu Austro-Ungaria s'au încheiatŭ definitivŭ.

Nantes, 25 Iulie. In contra casei cancelarului *Rausselot* şi a ginerelui sĕu, anarchistii au sĕvêrşitŭ unŭ atentatŭ cu dinamită, care a pricinuitŭ marĭ pagube materiale. Trei suntŭ arestaţĭ. In oraşŭ domnesce mare iritare.

Petersburgŭ, 25 Iulie. Regele Sêrbiei a sositŭ. A fostŭ primitŭ cu mare entusiasmŭ şi a plecatŭ mai daparte cu trenulŭ curţii la Kiev.

CARACTERULŬ.*)

Insuşirile caracterului

2. Stăpânirea de sine şi abnegarea.

Chiămarea omenirei o găsimŭ în lupta ei în afară şi în cea interióră. Precum curagiulŭ pórtă lupta în afară, aşa stăpânirea de sine, care nu este decâtŭ curagiulŭ în altă formă, pórtă lupta interióră. Este o părere lăţită, că cea din urmă e mai puţinŭ valorósă. Dér nu e aşa. Herder ḑice: „vitézŭ este celŭ ce învinge leulŭ, vitézŭ este celŭ ce cuceresce lumea, dér mai vitézŭ este acela, care s'a pututŭ învinge pe sine“! — Acésta ne aduce aminte de vorbele din bibliă, că nu celŭ tare care cuceresce o cetate este vrednicŭ a primì preţulŭ celŭ mai mare, ci acela care s'a învinsŭ pe sine.

Seneca în întrebările lui asupra naturei ḑice: Ce'lŭ face pe omŭ sĕ fiă mare? Nu aceea, că împle mările cu corăbii, nu aceea că împlântă vulturulŭ la ţĕrmulŭ Mărei roşie séu rĕtăcesce prin mărĭ necunoscute, spre a căuta nouĕ ţĕrĭ, ci aceea, că le vede tóte aceste cu spiritulŭ şi apoi câştigă cea mai mare biruinţă: învingêndu-se pe sine însuşĭ.

Ear Liviu ne spune, că Scipione, după ce a învinsŭ pe Syphax, vĕḑêndŭ pe Masinissa că prinde dragoste netimpuriă pentru Sophonisba, ḑise către elŭ: „Crede-mĭ, timpulŭ nostru n'are sĕ se témă atâtŭ de duşmanĭ, ca de seducerĭ şi ispite. Cine se póte ferì de ele a dobênditŭ o victoriă multŭ mai frumósă, decâtŭ a fostŭ victoria nóstră asupra lui Syphax.

Şi Publiu Syirianulŭ ḑice: Indoitŭ învinge acela, care învingêndŭ se învinge pe sine. Orĭ: celŭ ce învinge mânia, învinge pe celŭ mai mare duşmanŭ.

Shakspeare ḑice, că acéstă însuşire îlŭ face pe omŭ sĕ pótă privì înainte şi îndĕrĕtŭ.

Stăpânirea de sine îlŭ deosebesce pe omŭ de animalŭ. Curagiulŭ îlŭ are şi animalulŭ, nu se póte însĕ stăpâni pe sine. Şi stăpânirea de sine dă omului adevĕrata lui însuşire ca omŭ. Ea este rădăcina tuturorŭ celorlalte virtuţĭ. Când omulŭ lasă frêu liberŭ pof-

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 150 alŭ „Gaz. Trans.“ din 1891.

„Nu mai vorbi aşa lucrurĭ cu boerii. Ce creḑĭ că dênşii au venitŭ sĕ stea de vorbă cu d-ta?... au venitŭ şi dênşii ca nisce ómenĭ cinstiţĭ fiindŭ obosiţĭ din Baltă, au venitŭ, că n'aveau unde sĕ mérgă aiurea, sĕ aştepte păn, le va sosi trăsura. Ce creḑĭ că eu nu-i cunoscŭ pe dumnealorŭ?“

„Dĕ, are dreptate creştinulŭ nu-lŭ mai nĕcăji, d-le Tiriplicŭ, că va fi elŭ destulŭ de amărîtŭ.“

„Ba că chiar, dreptŭ au domnii; décă viu şi eu aicĭ câte odată sĕ-mĭ petreocŭ şi sĕ cântŭ... apoi nu cântŭ de voiă bună, eu cântŭ de nĕcazŭ, şi aşĭ cânta şi mai bine“ ḑise cântăreţulŭ punêndu-şĭ mâna la gură şi zîmbindŭ şiretŭ.

„Cum aşa?..“

„Décă mi-aşĭ mai uda gâtulŭ, căcĭ cu atâta prafŭ sa cam uscatŭ, tamanŭ aşa-i şi la o maşină ca sĕ mérgă bine trebue sĕ o mai ungĭ,“ adause Niculae dândŭ din umerĭ şi înseninându-se la faţă.

„Ei, prea multŭ beai, dascăle“.

„Dĕ boerule... Cine a pusŭ crăşma în [drumŭ.
Nu a pus'o de nebunŭ.“

„Uuitaţi-vĕ la elŭ“ începù Tiriplicŭ nĕcăjitŭ că a ḑisŭ cârciumă „e omŭ însuratŭ cu o casă de copii şi nu-lŭ mai scoţĭ din prăvăliă... eu *par esamplu* nu béu mai de locŭ, de şi suntŭ *garşon neînsuratŭ.*“

„Dĕ, dĕ, par'că lumea nu şcie de vĕduva din capulŭ satului!... Nu-i vorbă e frumuşică Săftica, bat'o ciorile... n-ai gustŭ prostŭ. Dér numai ce-i dreptŭ domnilorŭ“, se adresà Nicolae către vênătorĭ, „Dumneḑeu sĕ-lŭ ţie, căcĭ noi n'am mai avutŭ în satŭ negustorŭ cinstitŭ ca pe Ghiţă. Se necăjesce dînsulŭ câte odată ca unŭ omŭ harnicŭ ce este, dér la urmă totŭ ne dă şi pe datoriă.

„Tiriplicŭ zimbì, îi părŭ bine de vorbele lui Nicolae şi făcù semnŭ băiatului din prăvăliă sĕ aducă cântăreţului o sticlă cu vinŭ. Băiatul aduse vinulŭ, ér stăpânulŭ strigà mândru: „scrie la straţă, fă contabilitate în regulă, sĕ nu trecĭ cumva la tîrfelogulŭ catagrafiei.“

„Am înţelesŭ“, se auḑì vocea ascuţită a băiatului.

„A, d-le Tiriplicŭ, d-ta, cum sĕ vede, ai o avere mare“, ḑise unulŭ dintre vênătorĭ.

„Se póte?“ grăì Tiriplicŭ trăgănatŭ. Eu sunt *angrosistŭ*, dér vêndŭ şi *andetal.* Nu merge altfelŭ. Apoi câtŭ despre contabilitate am *dopia scriptură în partidă duplă*“.

„Tamanŭ aşa domnilorŭ,“ ḑise Nicolae, „scrie câte odată de douĕ orĭ datoria ce o facĭ, altfelŭ nu merge“, duse apoi sticla la gură şi începù sĕ cânte: „Bucură-te mirésă pururea fecióră....“

„Ce felŭ de mirésă, dascăle?“ întrebà unulŭ din óspeţĭ.

„Apoi d-ta nu veḑĭ.... asta e mirésa pururea fecióră“, adause Nicolae ridicând sticla, ér înainte de-a sorbi, începù sĕ cânte într'unŭ tonŭ duiosŭ şi trăgănatŭ: „Deschide-voiu gura mea şi se va umplea de duhulŭ...“ Bĕù sticla şi se uita la ea ca la o pagubă.

„Ei prea béi multŭ, dascale.“

„Nu-i nicĭ o pricină, n'am sĕ rĕmânŭ mai pe josŭ ca dascălulŭ meu de psaltichiă nicĭ în isonŭ nicĭ la sticle, şi apoi isonulŭ se învĕţă pe zăngănitulŭ sticlei.... eu aşa l'am învĕţatŭ.... Eu am învĕţatŭ psaltichia.... sciţĭ d-vóstră ce-i psaltichia?“ întrebà Nicolae şi aruncà ochii lui împainjiniţĭ la cei de faţă. „Fără psaltichiă nu se póte învĕţa musica, ş'apoi musica îşĭ are meşteşugulŭ ei, este artă. Este artă,“ repetà elŭ mai apăsatŭ, „şi arta orĭ-cum ar fi ea, îşĭ are regulele ei. Pentru că sĕ veḑĭ d-le, când ḑicŭ eu: pa, vu, ga, de, ni..... în susŭ, ş'apoi când după aceea o întorcŭ în josŭ, par' că mi se deschide totŭ cerulŭ şi păr' că mĕ vĕḑŭ cu trei palme mai ridicatŭ dela pămêntŭ.“

Unulŭ dintre vênătorĭ îlŭ întrerupse, observând, că Nicolae e omŭ învĕţatŭ şi că trebue sĕ scrie multŭ de are totŭ pete negre pe cămésă.

Nicolae îşĭ apucà cămésa cu mâna, o întinse puţinŭ şi se uità la ea. „Nu... nu“, începù elŭ riḑêndŭ, „este vinŭ roşu, este vinŭ negru“, adause elŭ şi cu degetulŭ arăta către Tiriplicŭ.... Se vede că d-vóstră nu vĕ face plăcere sĕ vĕ vorbescŭ despre psaltichiă.

„Ba nu, sĕ lăsămŭ gluma deoparte“ grăì profesorulŭ, „numai ce-i dreptŭ Nicolae, e mare lucru psaltichia, nu se potrivesce ca sĕ cânţĭ în cârciumă cântărĭ sfinte bisericescĭ, este pĕcatŭ.“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

telorŭ şi patimilorŭ sale, elŭ se lapědă de libertatea sa morală, de fiinţa sa cea mai profundă şi se face sclavulŭ plăcerilorŭ, carĭ îlŭ stăpânescŭ.

Spre a fi moralicesce liberŭ, spre a fi omŭ, trebue sĕ sci sĕ-ţĭ stăpânescĭ pottele şi pornirile rele, şi acésta o poţĭ învĕţa, ca şi tóte celelalte, numai prin eserciţiu, prin aceea, că suntemŭ totdéuna cu băgare de sémă şi că nu suferimŭ nicĭ cea mai mică trecere pe graniţele ce ni-le-amŭ pusŭ. Nouĕ din ḑece părţĭ ale pottelorŭ viţióse, carĭ mânjescŭ societatea, şi carĭ ajungêndŭ la putere nascŭ cele mai grozave crime, ar dispăré cu totulŭ décă ómenii s'ar sci disciplina cum se cade cum se cuvine unorŭ bărbaţĭ, décă s'ar sci stima şi stăpâni pe sine înşişĭ. Esercitândŭ necondamnatŭ aceste virtuţĭ, curăţenia inimii devine obiceiulŭ nostru şi prin acésta se dă cea mai necesară temeliă şi garanţiă pentru desvoltarea sănătósă a omului.

Tóte atêrnă dela eserciţiu şi dela obiceiu. După cum este obicĭnuită voinţa omului, spre rĕu orĭ spre bine, obiceiulŭ este unŭ stăpânitorŭ crudŭ orĭ bunŭ; noi séu suntemŭ de bună voiă supuşii obiceiului nostru, séu suntemŭ siliţĭ slugile lui, elŭ ne ridică şi înalţă orĭ ne împinge în prăpastiă.

Obiceiulŭ se formézā prin cultivare bine îngrijită, şi e de miratŭ, ce se póte dobêndi prin acésta. N'avemŭ decâtŭ sĕ privimŭ numai la oştire, aicĭ prin disciplină, nisce perde véră de pe strade şi nisce tĕrănoi nepeptenaţĭ devinŭ ómenĭ, totŭ aşa de curaţĭ şi harnicĭ ca şi ceilalţĭ, şi pe câtŭ timpŭ stau sub stégŭ, arareorĭ comitŭ crime desonorătóre; ér ceea ce potŭ ei dobêndi în rĕsboiu scimŭ cu toţii.

Aceeaşĭ bună influinţă o are disciplina pretutindenĭ, décă este destulŭ de aspră. Şi acésta e de lipsă, căcĭ la din contră nu se póte face ordine şi regulă în acéstă viaţă, numai prin disciplină se póte desvolta preţuirea de sine, ascultarea şi simţulŭ de datoriă; cu câtŭ e mai strânsă disciplina, cu câtŭ este mai mare moralitatea, cu atâtŭ mai bucurosŭ se supunŭ tóte pornirile de josŭ celorŭ mai înalte, se supunŭ vocei consciinţei. Unde nu isbutesce consciinţa sĕ facă sĕ amuţéscă celelalte vocĭ, acolo sufletulŭ omului este în luptă necurmată cu patimele, ce se batŭ una pe alta şi Cicero asémĕnă aceste lupte ale sufletului cu bólele corpului şi ḑice, că poftele deşerte după bogăţiă, putere, plăcerĭ carĭ slăbescŭ şi sdruncină sufletulŭ, suntŭ deopotrivă stricăcióse.

Fericitŭ şi mulţumitŭ — ḑice Seneca — este numai acela, care nu preţuesce nicĭ o avere mai susŭ ca virtutea, care nu se îngâmfă în norocire şi n se în covóiă prin nenorocire. A lui este liniştea nesguduibilă, bucuria necurmată şi înainte de tóte libertatea şi pacea.

(Va urma.)

Spada şi limba.

Spada şi cu limba că se rĕmă-
[şescŭ:
Care dintre douĕ mai greu te
[rănescŭ?
Falnicŭ spada ḑice: „Eu pe unde
[trecŭ
Brezde lasŭ afunde, ce nu se
[mai ştergŭ.
Focŭ, pîrjolŭ 'nainte-mĭ, mórte'n
[urma mea,
Plânsŭ, vaiete surde..... cine-ar
[asculta?!
Şi de a mea buză se înfióră
[toţĭ,
Căcĭ c'o sărutare din vii eu facŭ
[morţĭ."
Limb'atuncĭ rĕspunde: Puterea
[ta-i mare,
Trebui s'o cunóscă ne'ndoitŭ
[orĭ-care.
Ins'a ta cruḑime e o bunătate
Orĭ-cui când viéţa, este-o greu-
[tate.
Eu nu omorŭ carnea, nicĭ n'o
[chinuescŭ,
Omenia-ţĭ trebui?.... asta ţĭ-o
[răpescŭ!
Carnea te'njosesce, spiritulŭ te
['nalţă,
Eu-ţĭ cruţŭ slăbiciunea, scuipŭ
[virtutea'n faţă.
La mine nu-i rege, nu-i prinţŭ,
[nu'mpĕratŭ;
Nu cunoscŭ caracterŭ, nu omŭ
[învĕţatŭ.
Nimbulŭ, aureola?.... unŭ bul-
[bucŭ de plóiă;
Virtutea, mărimea?..... céră ce
[se'ndoiă.
....O minciună, dóuĕ.... bêrfele o
[miie,
Crede, nu-i putere, cu-astea peptŭ
[sĕ ţie.
Tu-i scapĭ de nĕcazurĭ; eu în
[ele-i bagŭ;
Tu mórte, odihnă; eu amarŭ
[împartŭ."
Spada capulŭ plécă, unŭ graiu
[nu grăiesce,
Ḑi de biruinţă limba ne vestesce.

Kœvary.

HIGIENĂ.

Bine este a da beuturĭ spirtóse copiilorŭ?

Mulţĭ părinţĭ, mai alesŭ din clasa poporului de rêndŭ, ba chiar şi unii cărturarĭ au obiceiulŭ de-a da copiilorŭ diferite soiurĭ de beuturĭ spirtuóse în buna credinţă, că prin acésta ajutoră desvoltarea şi întărirea lorŭ corporală.

Credinţa acésta rĕtăcită şi păgubitóre a pricinuitŭ până acum ruinarea multorŭ copii, deórece sciutŭ este, că orĭ-ce beutură spirtuósă produce asupra organismului omenescŭ efectulŭ unui veninŭ. Pentru dovedirea acestui adevĕrŭ, profesorulŭ francesŭ Dr. Dennue istorisesce următorulŭ faptŭ:

Unŭ tată avea o copilă de 10 anĭ, care era fórte debilă. Ne mai sciindŭ ce sĕ facă, elŭ începù sĕ dea fiicei sale în fiăcare ḑi mai întêiu câte-unŭ păhărelŭ micŭ de vinŭ, ér mai târḑiu câte-o cantitate mai mărişóră, creḑêndŭ, că pe calea acésta copila va prinde putere şi se va mai întări. Urmarea însĕ a fostŭ fórte tristă. Pe încetulŭ părinţii observară, că memoria fetiţei lorŭ se slăbesce din ḑi în ḑi, aşa că în cele din urmă nu mai scia sĕ-şĭ spună nicĭ numele, rudeniile nu şi-le mai cunoscea şi obiectele din jurulŭ ei nu mai scia cum se numescŭ.

Părinţii, înspăimêntaţĭ, chiămară unŭ medicŭ, care numai decâtŭ observà, că pricina rĕului este bĕutura spirtuósă. Elŭ oprì pe părinţĭ de-a mai da beutură spirtuósă fiicei lorŭ şi pe calea acésta, în timpŭ de 7—8 sĕptĕmânĭ, mediculŭ isbutì sĕ întăréscă érăşĭ memoria copilei.

Părinţii se convinseră acum, că vinulŭ nu numai că n'are nicĭ o influinţă bună asupra desvoltărei corporale a fiicei lorŭ, ci tocmai din contră, o nenorocesce, slăbindu-i memoria şi hĕbĕucindu-o. Dér cu totulŭ altmintrelea credeau ei, că stă lucrulŭ cu berea. Începură decĭ din nou sĕ dea copilei în fiăcare ḑi de douĕ-orĭ câte-unŭ păhărelŭ de bere. Efectulŭ berei însĕ a fostŭ aprópe totŭ aşa de tristŭ, ca şi alŭ vinului, căcĭ copila nu numai că nu se întărì trupesce, ci începù din nou sĕ i-se slăbéscă memoria şi de sigurŭ 'i s'ar fi slăbitŭ cu totulŭ, décă părinţii, observândŭ rĕulŭ, n'ar fi încetatŭ numai decâtŭ de-a mai da bere fiicei lorŭ.

Nu mai încape aşa-déră nicĭ o îndoélă, că bĕuturile spirtóse suntŭ câtŭ se póte de primejdióse şi stricăcióse pentru organismulŭ omenescŭ, dér mai alesŭ pentru copii, a cărorŭ memoriă o tîmpescŭ şi o slăbescŭ, ér trupulŭ îlŭ molipsescŭ şi-lŭ ruinéză.

Nicĭ nu mai amintimŭ nicĭ vinarsul séu rachiulŭ, căcĭ despre acésta se scie, că e multŭ mai stricăciosŭ şi decâtŭ vinulŭ şi berea.

Póte sĕ judece aşa-dér orĭ-cine, câtă uşurinţă comitŭ părinţii aceia, carĭ în locŭ de-a feri pe copiiĭ lorŭ de bĕuturile spirtuóse ca de focŭ şi apă, îi dedau încă de micĭ cu aceste beuturĭ, carĭ mai alesŭ pentru ómenii carĭ se ocupă cu spiritulŭ şi suntŭ mai debilĭ de compacţiă suntŭ fórte stricăcióse, ér pentru copii fără deosebire, suntŭ adevĕratŭ veninŭ.

*

Muşcătură de viperă (năpârcă.)

Viperele de ordinarŭ fugŭ de ómenĭ, dér décă prin nebăgare de sémă amŭ călcatŭ vre-una din ele, séu amŭ luat'o cu mâna, ea creḑêndŭ că voimŭ a-i face rĕu, muşcă fără cruţare. — Ea împlântă în corpulŭ victimei colţii din falca superióră — şi prin unŭ canalŭ ce au aceştia, întroduce veninulŭ în rana, ce a făcut'o prin muşcătură. — Acéstă muşcătură se deosebesce de a altorŭ reptile neotrăvitóre, că aceste lasă douĕ linii în locŭlŭ muşcatŭ, semnulŭ ambelorŭ fălcĭ, pe când vipera lasă numai la partea fălcei de susŭ douĕ rănĭ mai largĭ şi mai adêncĭ.

Muşcătura de viperă póte sĕ producă durerĭ teribile şi póte sĕ fiă şi fără suferinţĭ marĭ. In totŭ casulŭ, se produce umflătură pe muşcătură, de colóre roşiă deschisă; de alungulŭ vinelorŭ se vĕd pete galbene. Aceste dimpreună cu durerile potŭ sĕ se rĕspândéscă pe întregŭ corpulŭ, décă nu se ia precauţiunĭ imediatŭ.

Imediatŭ ce cineva e muşcatŭ de viperă, trebue sĕ mărésca rana şi sĕ se aplice o ventuză séu décă nu se posedă, sĕ se sugă cu buzele cât se póte loculŭ muşcatŭ, căcĭ veninulŭ nu atacă mucósele. — Nu trebue însĕ sĕ facă acéstă operaţiă o persónă care e rănitŭ la buze séu în gură, căcĭ se otrăvesce.

Décă este posibilŭ, sĕ se înterbinte unŭ ferŭ, unŭ cuţitŭ la focŭ fórte tare, cu câtŭ e mai ferbinte dóre mai puţinŭ şi are acţiune măi mare, şi sĕ se frigă bine loculŭ muşcătŭ după ce s'a lărgitŭ rana cu un bricég séu cu unŭ cu-

---

„Ei boerule şi domnule", începù Nicolae, „eu te ţineam mai din lumea nouă... apoi d-ta nu sci că Dumneḑeu este în totŭ loculŭ.... ş'apoi în cele din urmă, ce sĕ facŭ décă nu vine lumea la biserică, umblu eu după ómenĭ şi le cântŭ acolo unde-i găsescŭ.... Dér ce atâta cioroborŭ pentru o códă de toporŭ. Una şi cu una facŭ douĕ.... Şcii vorba Românului, Dumneḑeu sĕ te păzéscă de fata bĕtrână şi de vĕduva tênĕră.... nu-i aşa cóne Ghiţă... ce ḑicĭ d-ta? şi Săftica e vĕduvă! hai?... Décă domnii mĭ-ar plăti o jumĕtate de oca, ai ḑice d-ta ba?.... Am la inimă unŭ focŭ ce este nestinsŭ ca para iadului..... sĕ mĕ credeţĭ căcĭ uite acum, sunt mai multŭ cu unŭ piciorŭ în grópă şi nu îmĭ place sĕ spunŭ minciunĭ."

Tiriplicŭ aduse încă o jumĕtate de oca şi Nicolae o scurse degrabă. „Sĕ nu credeţĭ că eu sunt beţivŭ... sunt nĕcăjitŭ.... m'am născutŭ într'unŭ ciasŭ afurisitŭ în zodia racului şi acum e vai de capulŭ meu", terminà Nicolae sêrmanulŭ, şi plecândŭ către vênătorĭ, le ḑise „sărutŭ mâna" şi eşì în pragulŭ uşei; se uità pe cerŭ şi apoi se întórse érăşĭ în cârciumă. Stătŭ puţinŭ pe gândurĭ, merse apoi la óspeţĭ şi pe când vrù sĕ le întinḑă mâna de adio, o mână mare şi uscată ca o caracatiţă, întrară în cârciumă doi copilaşĭ. Unulŭ ca de optŭ anĭ, ér celălaltŭ cu multŭ mai micŭ.

„Tătucule, vino acasă, căcĭ mama se vaită rĕu, vino acasă, căcĭ nu scimŭ ce sĕ mai facemŭ, şi nouĕ ne este fóme."

„E bolnavă de trei anĭ de ḑile, sĕ feréscă Dumneḑeu şi pe duşmanii mei de aşa ceva!" grăì Tiriplicŭ către vênătorĭ.

Profesorulŭ se uità atuncĭ la zarafŭ şi ceva ca unŭ fulgerŭ le trecŭ la amêndoi prin inimă.

Copilulŭ celŭ micŭ era numai în cămaşă, ér celălaltŭ puţinŭ mai avea pe lângă cămaşă. Era însĕ încinsŭ cu o sforicică, încolo amêndoi desculţĭ cu capetele góle şi plinĭ de prafŭ.

„Tată cumpĕră-ne pâne", ḑiseră copii, ér Nicolae dĕdù din umerĭ.

„E ruşine dragii mei sĕ faceţĭ gură în faţa domnilorŭ".

Profesorulŭ le aruncà la bieţii copii câte-unŭ leu, le dĕdù şi zarafulŭ câte 50 de banĭ şi se uitau cu milă la sermanii mititei.

Nicolae holbà nisce ochĭ marĭ, luà leulŭ din mâna copilului celui micŭ, ḑicêndŭ că-l póte perde şi mai cerù o sticlă de vinŭ.

„Eştĭ unŭ miserabilŭ, dascăle, ḑise unulŭ dintre vênătorĭ scârbitŭ.

„Nu-i aşa, domnule", grăì cântăreţulŭ şi se uità iritŭ la cei doi óspeţĭ, carĭ fără sĕ se mai uite la elŭ, trecură în odaia dealăturĭ. „Béu de nĕcazŭ boierule, béu sĕ mĕ îmbătŭ, sĕ nu îmĭ mai aducŭ aminte de amarulu casei şi sĕ-mĭ uitŭ de mine", vorbì apăsatŭ Nicolae şi apucândŭ o sticlă cu ţuică de pe tarabă, o scurse până în fundŭ. Faţa lui se făcuse vĕnătă-nĕgră şi privirea era ca a unui nebunŭ. „Pune vinŭ măi Tiriplicŭ, pune sĕ béu sĕ rĕmânŭ butucŭ la tine", sbera Nicolae ca unŭ taurŭ.

Pe când ţinea sticla cu vinulŭ ce i-lŭ adusese încă, în mână, o femee din vecinĭ venì repede la cântăreţulŭ Nicolae şi-lŭ apucà de mână.

„Ce-i tu, nebuno? grăì elŭ întorcêndu-se.

„A muritŭ nevastă-ta... Du-te acasă!"

Nicolae a rĕmasŭ ca încremenitŭ. După ce se desmetecì puţinŭ, aruncà ochii la copii, lăsà sticla din mână şi începù sĕ plângă. Nu beù nicĭ unŭ stropŭ de vinŭ, îşĭ duse mâna la capŭ şi cam clătinându-se, începù a merge. Nu ḑise nicĭ o vorbă către nimenea, îşĭ luà copiiĭ de mână şi eşì din cârciumă.

* * *

Era înserat cum se cade şi sosise trăsura din Călăraşĭ. Vĕnătorii eşiră, îşĭ luară tóte cu ei, plătiră şi se urcară în trăsură. Tiriplicŭ le ḑise un *bonşur* şi-ì întovărăşi zimbindŭ până afară. Vizitiulŭ trase bice cailorŭ, unŭ prafŭ ca unŭ norŭ se ridica pe urma trăsurei şi vênătorii steteau ghemuiţĭ unulŭ lângă altulŭ şi priviau tăcuţĭ la luminile din Călăraşĭ, la luminile din Silistra şi la reflexulŭ lunei şi alŭ stelelorŭ în Borcea.

„Multe miserii suntŭ şi în lumea asta", grăì profesorulŭ.

„Multe de totŭ", adause zarafulŭ rece şi apoi fără sĕ mai ḑică vre-unulŭ din ei vorbă, ajunseră în Călăraşĭ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ţitŭ. După arsurĭ e bine a se pune o cârpă muiată în rachiu, în apă de colonia.

De esemenea trebue a se culca muşcatulŭ şi a i se da sĕ bée ceva care sĕ-lŭ încălḑéscă, fie ceaiu ordinarŭ, séu de muşeţelŭ (romaniţă) séu de flóre de teiu.

Décă cineva în escursiune dispune de clorură, de antimoniu, de nitratŭ de argintŭ (piétra iadului), amoniacŭ lichid, se póte pune pe rană în locŭ de se arde cu ferulŭ. — In urmă a se întreţiné rana cu unŭ amestecŭ 2 părţĭ untŭ-de lemnŭ şi o parte amoniacŭ.

A se da de beutŭ apă cu câte-va picăturĭ de amoniacŭ. Acidulŭ fenicŭ este însĕ celŭ mai bunŭ în contra veninului.

Elŭ se întrebuinţéză în modulŭ următorŭ: sĕ taie în loculŭ muşcatŭ cu unŭ cuţitŭ în formă de cruce şi sĕ punŭ în rană câte-va picăturĭ de acidŭ fenicŭ curatŭ. — Pe urmă tótă umflătura se spală cu unŭ amestecŭ de 5 părţĭ acidŭ fenicŭ şi 100 părţĭ apă. — Pentru ca acidulŭ fenicŭ sĕ se disolve uşorŭ în apă, se pune mai întâiu câte-va picăturĭ de alcoolŭ care-lŭ topesce fórte uşorŭ.

Se recomandă însĕ, că după ce s'au luatŭ tóte aceste precauţiunĭ în momentulŭ accidentului, pe urmă sĕ se aducă unŭ omŭ specialŭ, Doctorŭ, pentru a îngriji pe bolnavŭ,

Câte-odată ca consecinţă a muşcăturei póte sĕ fiă mórtea, lucrulŭ însĕ se întêmplă fórte rarŭ, décă se ia precauţiunile necesare.

Se recomandă însĕ după ce se omóră o viperă a nu se pune mâna pe capulŭ ei, căcĭ viperele au încă o putere de a se contracta şi potŭ muşca chiar atuncĭ, când le credeţĭ distruse.

(Românulŭ literarŭ).

Anecdote.

adunate de **Silvestru Moldovanŭ.**

Ţopulŭ şi unguróica.

Intr'unŭ oraşŭ de-ale nóstre unŭ ţopŭ dela Albacŭ vindea în têrgŭ doniţe şi ciubere. Intre cumpĕrătorĭ se afla şi o unguróică, care luândŭ o doniţă în mână întrebă:

— Chit asta, badje?

— Cincĭspreḑece crucerĭ.

— „De asta nu bunŭ", ḑise unguróica, cercetândŭ doniţa mai cu luare aminte.

— *„Ba sĕ urle smĕulŭ în coşulŭ celui ce ḑice ca nu e bunŭ,"* ḑise ţopulŭ în tonŭ seriosŭ

Unguróica, sciind rĕu românesce, creḑŭ că ţopulŭ se jură şi cumpĕră doniţa.

Boierulŭ românŭ şi grofulŭ ungurescŭ.

Unŭ boierŭ din România avea prieteşugŭ cu unŭ conte de ungurŭ. Boierulŭ făcŭ într'o vară mai multe călĕtorii prin Ţara Ungurésca, apoi se oprì la nisce băi de acolo, unde se întêlnì cu prietenulŭ sĕu, cu grofulŭ. Acestŭ din urmă, aşteptându-sĕ la laude deosebite, nu întârḑià a-lŭ întreba între altele, că cum a aflatŭ Ungaria.

— *Scrisóre multă, banĭ puţinĭ, ispravă nimicŭ....* aşa amŭ aflatŭ eu ţéra vóstră, ḑise boierulŭ.

Auḑŭ greu.

Auḑĭ lele, clopotulŭ?
O, ba aude-lŭ focului.
Dér auḑĭ, lele vióra?
Pare-că-o audŭ de-abia. . . . . .

Din jurulŭ vetrei.

Ghicitурĭ.

Ochĭ n'are
Dér linge sare.

(Rădichia).

Cincĭ în brîncĭ
Órba 'nainte.

(Óla).

Am o cójă văruită
Pe nicăirĭ găurită.

(Oulŭ).

Ce întră în tóte
Şi rĕmâne fară mórte?

(Numele).

Pe valea cotită
Vine mierla tăvălită.

(Negura).

Ce e'n tóte isprăvitŭ
Ş'apoi e nepotrivitŭ?

(Măgarulŭ).

Opinca rasă
Tótă ḑiua umblă prin casă.

(Mătura).

Imĭ portŭ casa'n spinare
Şi gura'mĭ pică bale.

(Melculŭ).

Óse n'are nicĭ aramă,
Insĕ ósele sfăramă,

(Limba.)

Ce merge şi fuge
Şi'ndĕrĕt nu se uită?

(Epurele).

Ciută mohorîtă
Umblă şovăită.

(Furculŭ).

Cercelulŭ Dómnei
In fundulŭ ólei.

(Limba clopotului).

Am unŭ piţigoiu schiopŭ
Ţine-unŭ bou în ciocŭ.

(Cântarulŭ).

Am o vacă mare
Cu-o ţiţă'n spinare.

(Casa).

Nicĭ mórtă, nicĭ vià,
Numai din códă adià.

(Clopotulŭ).

Predealŭ.

Culese de **George T. Bulgărescu.**

MULTE ŞI DE TOATE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dece poruncĭ pentru îngrijirea dinţilorŭ.

Mediculŭ germanŭ Dr. Reimann stabilesce următórele ḑece poruncĭ pentru îngrijirea dinţilorŭ:

1.) Sĕ dedămŭ pe copii, ca îndată după ce le esŭ dinţii, pe lângă nutremêntulŭ lorŭ móle, precum este urezulŭ orĭ păsatulŭ, sĕ capete şi nutremêntŭ mai vîrtosŭ.

2. Gura şi dinţii trebue curăţiţĭ în fiă-care ḑi tocmai aşa, ca şi faţa şi mânile.

3.) Gura sĕ o clătărimŭ în fiă care ḑi, ba, décă se póte, după fiă-care mâncare şi încă cu apă rece, în care sĕ se verse puţinŭ spirtŭ.

4.) In fiă-care ḑi, când ne sculămŭ şi când ne culcămŭ, sĕ curăţimŭ dinţii; décă lângă rădĕcina dinţilorŭ a începutŭ sĕ se facă petrificaţiă, dinţii trebue sĕ se cureţe după fiă-care mâncare cu o periă muiată în apă rece şi curată.

5.) Copiiĭ sĕ-i obicĭnuimŭ de micĭ aşĭ spăla gura după mâncare şi a-şĭ curăţi dinţii cu periă.

6.) *Orĭ ce prafŭ de dinţĭ este stricăciosŭ;* adevĕratŭ, că unele prafurĭ înălbescŭ dinţii, dér în acelaşĭ timpŭ îi şi topescŭ.

7.) Nu este ertatŭ a sdrobi cu dinţii orĭ cu măselele, de pildă nucĭ, zaharŭ, alune, orĭ alte obiecte tarĭ, mai alesŭ însĕ trebue sĕ ne ferimŭ de a muşca cu dinţii aţă séu spegmă, căcĭ de multe-orĭ se întêmplă, că se despică smalţulŭ din jurulŭ dinţilorŭ şi prin acésta ai şi datŭ prima condiţiă pentru stricarea dinţilorŭ.

8.) Totŭ pentru păzirea smalţului trebue sĕ ne ferimŭ de-o prea grabnică schimbare a temperaturei dinţilorŭ, căcĭ pentru pildă luândŭ în gură mâncărĭ orĭ beuturĭ recĭ, după mâncărĭ şi beuturĭ calde şi vice-versa, uşorŭ se întêmplă, că se despică smalţulŭ de pe dinţĭ.

9.) Celŭ puţinŭ la câte-o jumĕtate de anŭ trebue sĕ cercetămŭ dinţii copiilorŭ prin câte-unŭ dentistŭ şi décă observămŭ o vătĕmare câtŭ de mică a dinţilorŭ, trebue sĕ luămŭ mĕsurile de lipsă pentru încunjurarea mai departe a rĕului; dinţii sĕ-i scótemŭ numai în casulŭ, décă acésta e, după părerea dentistului, neapĕratŭ de lipsă a se face.

10.) Fumatulŭ în mĕsură mai mică s'ar păré, că nu e stricăciosŭ pentru dinţĭ, ba în anumite casurĭ nicotinulŭ feresce dinţii de rugină şi uşuréză în cât-va chiarŭ şi durerea de dinţĭ, în mĕsură prea mare însĕ fumatulŭ e stricăciosŭ pentru dinţĭ; mai vîrtosŭ saliva (scuipatulŭ), ce se formézà prin fumatŭ, ajutoră petrificarea séu formarea ruginei în jurulŭ dinţilorŭ, mai cu sémă la ómenii carĭ din fire suntŭ înclinaţĭ pentru acésta.

*

Unŭ rĕmăşagŭ interesantŭ.

In luna lui Maiu a. c. avea sĕ se decidă în Petersburg unŭ rĕmăşagŭ interesantŭ, pe care l'a făcutŭ acum 3 anĭ d-lŭ I. şi S. din Petersburg. I. susţinuse atuncĭ, că o monedă de cincĭ ruble, pe care o va cheltui elŭ undeva, după trei anĭ de ḑile din întêmplare va ajunge érăşĭ în mânile sale. Rĕmăşagulŭ a fostŭ de 1000 ruble. Unŭ anŭ, doi trecură. I. călĕtorĭ în afacerĭ prin tótă Rusia: multĭ banĭ trecură prin mânile lorŭ, dér moneda de 5 ruble nu-i trecu prin mânĭ. Sosi şi anulŭ alŭ treilea; luna lui Maiu 1891 se apropià şi cu ea şi terminarea rĕmăşagului. I. rugà pe pretinulŭ sĕu sĕ prelungéscă terminulŭ până în Augustŭ. S. se învoì. In ḑiua de 4 Iulie şedeau amêndoi amicii într'unŭ restaurantŭ din Petersburg şi dejunau. S. făcŭ socotéla şi dădŭ birtaşului o monedă de 10 ruble, şi căpătà îndĕrĕtŭ pe lângă nisce banĭ mărunţĭ şi o monedă de 5 ruble, pe care I. iute o esamină şi se întêmplà lucrulŭ de necreḑutŭ: I. ţinea în mână moneda de 5 ruble, pe care o dăduse elŭ acum trei anĭ, decĭ câscigà rĕmăşagulŭ.

*

Bĕtrâneţele nu te apără de prostiă.

Din Parisŭ 'i se scrie ḑiarului „Frankf Ztg": George Elsner în etate de 92 de anĭ s'a sinucisŭ din causa amorului. După ce s'a despărţitŭ de soţia sa cu care a dus'o totŭ certându-se, elŭ trăia cu o femeiă în etate de 64 de anĭ, care însĕ în curêndŭ î-lŭ părăsi. Din causa acésta Elsner se spânḑurà.

*

O nenorocire duplă.

Cineva primesce scirea, că mătuşa sa a muritŭ. „Sĕrmanu unchiu! esclamà elŭ, „acuma rĕmasŭ vĕduvŭ!" După câteva ḑile 'i se anunţă mórtea unchiului sĕu. Adêncŭ mişcatŭ ḑise: „Ce nenorocire! Acum au rĕmasŭ amêndoi vĕduvĭ!"

Călendarulŭ sĕptĕmânei. Iuliu are 31 ḑile. Cuptoriu.

1891 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	14 S. Ap. Achila	26 Anna	4. 30	7. 42
Lunĭ,	15 MM. Chric şi Iurita	27 Berhold	4. 31	7. 40
Marţĭ,	16 Mart. Antiuogen	28 Inocentsu	4. 33	7. 38
Mercurĭ,	17 † Mart. Marina	29 Marta	4. 34	7. 37
Joi,	18 Iachint şi Emilian	30 Beatricea	4. 36	7. 36
Vinerĭ,	19 Cuv. Macarina	31 Ignatie Lojola	4. 37	7. 35
Sâmb.	20 † St. Prof. Ilie	1 August Petru	4. 38	7. 33

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 24 Iulie a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	105.25
Renta de hârtiă 5%	102.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	118.—
Bonurĭ rurale ungare	92.—
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	142.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	131.40
Renta de argintŭ austriacă	92.75
Renta de hârtiă austriacă	92.80
Renta de aurŭ austriacă	111.75
Losurĭ din 1860	139.80
Acţiunile băncei austro-ungare	1025.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	339.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	293.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.34½
Mărcĭ 100 imp. germane	57.85
Londra 10 Livres sterlinge	117 75

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 23 Iuliu n. 1891

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	—.—	—.—
Grâu dela Tisa	80	10.50	10.65
Grâu de Pesta	80	10.45	10.60
Grâu de Alba-regala	80	10.50	10.65
Grâu de Bácska	80	10.50	10.65
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	8.40	8.60
Orzŭ	nutreţŭ	60.—	6.—	6·40
Orzŭ	de vinars	62.—	.—	.—
Orzŭ	de bere	64.—	.—	.—
Ovĕsŭ		39.41	5.50	5.80
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	5.60	5.65
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	5.50	5.55
Cucuruzŭ	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	7.40	7.70

	Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Preţulŭ pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
	—	francesă		—.—
	—		—.—	—.—
	„	roşiă	—.—	—.—
	Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.—	38.—
	Oleu de in		5.50	5.75
	Uns. de porc	dela Pesta	51.50	52.—
	„	dela ţéră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	44.—	44.50
	„	afumată	50.—	51.—
	Sĕu		35.50	37.—
	Prune	din Bosnia în buţĭ		
	„	din Serbia în sacĭ		
	Lictarŭ	slavonŭ nou	21.—	22.—
	„	bănăţenescŭ		
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoşĭ	ungurescĭ		
	„	sĕrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	„	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	133.	134.
	Spirtŭ	brutŭ	18.50	19.—
	„	Drojdiuţe de spirt	20.50	21.—

Bursa din Bucurescĭ din 23 Iulie

Valorĭ	%	se cump
Rentă română perpetuă 1875	5%	100.½
Renta română amortisabilă	5%	99.½
dtto	4%	85.—
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.¼
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	94.¼
idem idem din 1890	5%	95.½
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	98.-
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.¼
idem idem	6%	101.½
idem idem	5%	94.¼
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ.	5%	86.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr v. N.	276.—
Banca Nation. ult. div. 83.—	500	1572.—
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	391.—
Naţionala de asig. ult. div. 32 lei	200	398.—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	250	100½.
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
Agio în Bursă	—	—.—
Rubla de hârtie	—	
Banca Nation. a României	—	
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

In institutulŭ de băeţĭ „*Cultura*" din oraşulŭ **Buzeu** *(România)* fiindŭ vacantŭ

unŭ postŭ de profesorŭ-pedagogŭ,

se aduce la cunoscinţa doritorilorŭ de a ocupa unŭ asemenea postŭ. Condiţiunĭ avantagióse. A se adresa la Direcţiunea Institutului.

Directorŭ, *I. Bogaţianu.*

Proprietarŭ:
Dr. Aurelŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Rohseidene Bastkleider
fl. 10.50 per Robe und bessere Qualitäten
versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Unŭ practicantŭ
séu ucenicŭ se primesce în băcănia N. Grădinarŭ Strada Négră, No. 1.

Nr 9138—1891 631,2—2

PUBLICAŢIUNE

referitóre la încassarea dărei comitatense pentru şosele în anulŭ 1891.

Conspectele asupra dărei comitatense ce are de a se încassa în anulŭ 1891, fiindŭ aprobate de Inaltulŭ ministeriu, se află la oficiulŭ orăşenescŭ de dare din *20 Iulie până inclusive 3 Augustŭ a. c.* spre examinare din partea fiecărui. Fiecărei partide interesate 'i stă în dreptŭ de a'şĭ aşcerne în decursulŭ acestorŭ 15 ḑile în contra acestei dărĭ reparţiate reclamările la comitetulŭ administrativŭ.

Acele partide, a cărorŭ dare prescrisă representă suma de 100 fl. séu trece peste acéstă sumă, se îndruméză, ca sĕ'şĭ plătéscă darea imediatŭ la cassa comitatensă, — pe când din contra celelalte partide au de a'şĭ solvi acéstă dare la oficiulŭ orăşenescŭ de dare.

Braşovŭ, în 18 Iulie 1891.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Viena 1873. Medalia pentru meritŭ. | Budapesta 1885 Dipl. de onóre. | Esseg 1889. Dipl. de onóre. | N.-Palanka 1887 Med. de aurŭ. | Dipl. de onóre Londra 1878.

Iosifŭ Csik

c. şi r. escl. priv.

Prima fabrică de Syrmier Portland-Cement şi varŭ-hydraulic in BEOCSIN.

Biroulŭ-Centralŭ şi depositulŭ: **Budapesta, V., Rudolfsquai 8,** recomandă onor. d-nĭ ḑidarĭ şi architecţĭ, întreprinderilorŭ de construcţiunĭ, proprietarilorŭ, comitetelorŭ rurale şi bisericescĭ, precum şi onor. publicŭ doritorŭ de-a clădi, propriele sale fabricate în

Portland-Cement şi varŭ hydraulicŭ,

carĭ se liferéză totdéuna în calitate escelentă. — Preţurĭ curente şi informaţiunĭ se trimitŭ la cerere punctualŭ.

531,38—31

Parisŭ 1876 med. de bronz. | Kecskemét 1872 med. de argint. | Neusatz 1875 med. de aurŭ | Szeged 1878 med. p. meritŭ | Triestŭ 1883 med. de aurŭ

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ	8 francĭ.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerat.	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerat.
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10 28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfaléu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerat.	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerat.	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfaléu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6 11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerat.	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerat.	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinţ de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5 25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8 —	8.15
Oşorheiu		9 35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8 50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Mureşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budetelicŭ	4.15
Mureşŭ-Ludoşŭ	7.21

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.